

Brussel, 12 april 2019
(OR. en)

8048/19

**Interinstitutioneel dossier:
2018/0111(COD)**

**CODEC 826
TELECOM 155
PI 62
RECH 200
MI 317
COMPET 299
DATAPROTECT 112
CYBER 112
IA 119
PE 140**

INFORMATIEVE NOTA

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	het Comité van permanente vertegenwoordigers/de Raad
Betreft:	Voorstel voor een RICHTLIJN VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD inzake het hergebruik van overheidsinformatie (herschikking) - Resultaat van de eerste lezing door het Europees Parlement (Brussel, 3 tot en met 4 april 2019)

I. INLEIDING

Overeenkomstig artikel 294 VWEU en de gemeenschappelijke verklaring over de wijze van uitvoering van de medebeslissingsprocedure¹ zijn er tussen de Raad, het Europees Parlement en de Commissie een aantal informele contacten geweest om in eerste lezing een akkoord over het voorstel te bereiken en zo een tweede lezing en een bemiddelingsprocedure te vermijden.

¹ PB C 145 van 30.6.2007, blz. 1.

In dit verband heeft de rapporteur, Neoklis Sylikiotis (GUE/NGL, CY), namens de Commissie industrie, onderzoek en energie één compromisamendement (amendement 2) ingediend. Over dit amendement is tijdens de bovengenoemde informele contacten overeenstemming bereikt. Er zijn geen andere amendementen ingediend.

II. STEMMING

Tijdens de stemming op 4 april 2019 heeft de plenaire vergadering het compromisamendement (amendement 2) op het richtlijnvoorstel aangenomen. Het geamendeerde Commissievoorstel vormt het standpunt van het Parlement in eerste lezing, dat in de wetgevingsresolutie in bijlage dezes is opgenomen².

Het standpunt van het Parlement geeft weer wat eerder door de instellingen is overeengekomen. De Raad zou dan ook moeten kunnen instemmen met het standpunt van het Parlement.

De wetgevingshandeling kan vervolgens worden vastgesteld in de formulering van het standpunt van het Parlement.

² De tekst van het standpunt is voorzien van markeringen, die aangeven waar de Commissie-tekst is geamendeerd. Toevoegingen zijn *vetgedrukt en gecursiveerd*. Het symbool "■" staat voor verwijderde tekst.

Hergebruik van overheidsinformatie *I**

Wetgevingsresolutie van het Europees Parlement van 4 april 2019 over het voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad inzake het hergebruik van overheidsinformatie (herschikking) (COM(2018)0234 – C8-0169/2018 – 2018/0111(COD))

(Gewone wetgevingsprocedure –erschikking)

Het Europees Parlement,

- gezien het voorstel van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad (COM(2018)0234),
 - gezien artikel 294, lid 2, en artikel 114 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, op grond waarvan het voorstel door de Commissie bij het Parlement is ingediend (C8-0169/2018),
 - gezien artikel 294, lid 3, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie,
 - gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité van 17 oktober 2018³,
 - na raadpleging van het Comité van de Regio's,
 - gezien het Interinstitutioneel Akkoord van 28 november 2001 over een systematischer gebruik van de herschikking van besluiten⁴,
 - gezien de brief van 14 juni 2018 van de Commissie juridische zaken aan de Commissie industrie, onderzoek en energie overeenkomstig artikel 104, lid 3, van zijn Reglement,
 - gezien het overeenkomstig artikel 69 septies, lid 4, van zijn Reglement door de bevoegde commissie goedgekeurde voorlopig akkoord, en de door de vertegenwoordiger van de Raad bij brief van 6 februari 2019 gedane toezegging om het standpunt van het Europees Parlement overeenkomstig artikel 294, lid 4, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie goed te keuren,
 - gezien de artikelen 104 en 59 van zijn Reglement,
 - gezien het verslag van de Commissie industrie, onderzoek en energie en de adviezen van de Commissie interne markt en consumentenbescherming, de Commissie cultuur en onderwijs en de Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken (A8-0438/2018),
- A. overwegende dat het voorstel van de Commissie volgens de adviesgroep van de juridische diensten van het Europees Parlement, de Raad en de Commissie geen andere inhoudelijke

³ PB C 62 van 15.2.2019, blz. 238.

⁴ PB C 77 van 28.3.2002, blz. 1.

wijzigingen bevat dan die welke als zodanig in het voorstel worden vermeld en dat met betrekking tot de codificatie van de ongewijzigde bepalingen van de eerdere handelingen met die wijzigingen kan worden geconstateerd dat het voorstel louter een codificatie van de bestaande handelingen behelst, zonder inhoudelijke wijzigingen;

1. stelt onderstaand standpunt in eerste lezing vast, rekening houdend met de aanbevelingen van de adviesgroep van de juridische diensten van het Europees Parlement, de Raad en de Commissie;
2. verzoekt de Commissie om hernieuwde voorlegging aan het Parlement indien zij haar voorstel vervangt, ingrijpend wijzigt of voornemens is het ingrijpend te wijzigen;
3. verzoekt zijn Voorzitter het standpunt van het Parlement te doen toekomen aan de Raad en aan de Commissie alsmede aan de nationale parlementen.

Standpunt van het Europees Parlement in eerste lezing vastgesteld op 4 april 2019 met het oog op de vaststelling van Richtlijn (EU) 2019/... van het Europees Parlement en de Raad inzake *open data* en het hergebruik van overheidsinformatie (herschikking)

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 114,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Na toezending van het ontwerp van wetgevingshandeling aan de nationale parlementen,

Gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité⁵,

Na raadpleging van het van het Comité van de Regio's,

Handelend volgens de gewone wetgevingsprocedure⁶,

⁵ Advies van 17 oktober 2018 (OJ C 62, 15.2.2019, blz. 238).

⁶ Standpunt van het Europees Parlement van 4 april 2019.

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Richtlijn 2003/98/EG van het Europees Parlement en de Raad⁷ is ingrijpend gewijzigd. Aangezien er nieuwe wijzigingen nodig zijn, moet de richtlijn ter wille van de duidelijkheid worden herschikt.
- (2) Op grond van artikel 13 van Richtlijn 2003/98/EG en vijf jaar na de vaststelling van Richtlijn 2013/37/EU van het Europees Parlement en de Raad⁸, waarbij Richtlijn 2003/98/EG werd gewijzigd, heeft de Commissie, na raadpleging van de relevante belanghebbenden, de toepassing van Richtlijn 2003/98/EG geëvalueerd in het kader van het programma voor gezonde en resultaatgerichte regelgeving.
- (3) Op basis van de raadpleging van de belanghebbenden en de resultaten van de effectbeoordeling¹ heeft de Commissie geconcludeerd dat maatregelen op Unieniveau noodzakelijk zijn om een aantal overblijvende en nieuwe belemmeringen voor het grootschalig hergebruik van overheidsinformatie en met overheidsmiddelen gefinancierde informatie weg te werken, om het regelgevingskader aan te passen aan de vooruitgang op het gebied van digitale technologieën, ***en om digitale innovatie verder te stimuleren, met name*** op het gebied van kunstmatige intelligentie².

⁷ Richtlijn 2003/98/EG van het Europees Parlement en de Raad van 17 november 2003 inzake het hergebruik van overheidsinformatie (PB L 345 van 31.12.2003, blz. 90).

⁸ Richtlijn 2013/37/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 tot wijziging van Richtlijn 2003/98/EG inzake het hergebruik van overheidsinformatie (PB L 175 van 27.6.2013, blz. 1).

- (4) Teneinde het potentieel van overheidsinformatie optimaal te benutten ten behoeve van de Europese economie en samenleving, moeten de inhoudelijke wijzigingen van de wettekst worden toegespitst op de volgende gebieden: het verlenen van toegang tot dynamische gegevens in realtime en via adequate technische middelen, het uitbreiden van het aanbod aan waardevolle overheidsgegevens voor hergebruik, inclusief gegevens van overheidsondernemingen, onderzoeksinstellingen *en* organisaties die onderzoek financieren, het aanpakken van nieuwe vormen van exclusiviteitsregelingen, het gebruik van uitzonderingen op het beginsel dat slechts de marginale kostprijs in rekening mag worden gebracht en het verband tussen deze richtlijn en bepaalde rechtsinstrumenten, waaronder Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad⁹ en Richtlijnen 96/9/EG¹⁰, 2003/4/EG¹¹ en 2007/2/EG¹² van het Europees Parlement en de Raad.
- (5) ***Toegang tot informatie is een grondrecht. Het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (het "Handvest") bepaalt dat eenieder recht op vrijheid van meningsuiting heeft, met inbegrip van de vrijheid een mening te hebben en de vrijheid kennis te nemen en te geven van informatie of ideeën, zonder inmenging van enig openbaar gezag en ongeacht grenzen.***

⁹ Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming) (PB L 119 van 4.5.2016, blz. 1).

¹⁰ Richtlijn 96/9/EG van het Europees Parlement en de Raad van 11 maart 1996 betreffende de rechtsbescherming van databanken (PB L 77 van 27.3.1996, blz. 20).

¹¹ Richtlijn 2003/4/EG van het Europees Parlement en de Raad van 28 januari 2003 inzake de toegang van het publiek tot milieu-informatie en tot intrekking van Richtlijn 90/313/EEG van de Raad (PB L 41 van 14.2.2003, blz. 26).

¹² ***Richtlijn 2007/2/EG van het Europees Parlement en de Raad van 14 maart 2007 tot oprichting van een infrastructuur voor ruimtelijke informatie in de Gemeenschap (Inspire) (PB L 108 van 25.4.2007, blz. 1).***

- (6) *Artikel 8 van het Handvest waarborgt het recht op de bescherming van persoonsgegevens en bepaalt dat deze gegevens eerlijk moeten worden verwerkt, voor bepaalde doeleinden en met toestemming van de betrokkene of op basis van een andere gerechtvaardigde grondslag waarin de wet voorziet, en dit onder toezicht van een onafhankelijke autoriteit.*
- (7) Het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) voorziet in de totstandbrenging van een interne markt en een stelsel waarmee vervalsing van de mededinging op de interne markt wordt voorkomen. De harmonisatie van de voorschriften en praktijken in de lidstaten inzake de exploitatie van overheidsinformatie draagt bij tot het bereiken van die doelstellingen.

- (8) In de lidstaten verzamelt, produceert, vermenigvuldigt en verspreidt de publieke sector een breed scala aan informatie over de talrijke beleidsgebieden, zoals sociale, *politieke*, economische, *juridische*, geografische en *milieu*-informatie, meteorologische informatie, informatie over *seismische activiteit*, toeristische informatie, informatie over bedrijven, octrooi-informatie en *onderwijs*informatie. Documenten die zijn voortgebracht door openbare lichamen van de uitvoerende, wetgevende of rechterlijke macht vormen een enorme, diverse en waardevolle hoeveelheid bronnen die de *samenleving* ten goede kunnen komen. *Door die informatie, waartoe ook dynamische gegevens behoren, in een gangbaar elektronisch formaat aan te bieden, kunnen burgers en rechtspersonen nieuwe manieren vinden om de informatie te gebruiken, en nieuwe innovatieve producten en diensten ontwikkelen. In hun inspanningen om gegevens vlot toegankelijk te maken voor hergebruik kunnen lidstaten en openbare lichamen toereikende financiële steun genieten en ontvangen uit de betreffende fondsen en programma's van de Unie, waardoor een breed gebruik van digitale technologieën of de digitale transformatie van overheidsinstanties en openbare diensten wordt bewerkstelligd.*
- (9) *Overheidsinformatie vormt een buitengewone bron van gegevens die kan bijdragen tot het beteren van de interne markt en het ontwikkelen van nieuwe toepassingen voor consumenten en rechtspersonen. Intelligent gebruik van gegevens, onder meer door de verwerking ervan via toepassingen voor kunstmatige intelligentie, kan een transformerend effect op alle sectoren van de economie hebben.*

- (10) Richtlijn 2003/98/EG legde een pakket minimumvoorschriften vast voor het hergebruik en de praktische regelingen ter vereenvoudiging van het hergebruik van bestaande documenten die in het bezit zijn van openbare lichamen van de lidstaten, met inbegrip van uitvoerende, regelgevende en gerechtelijke instanties. Sinds de vaststelling van de eerste set regels over hergebruik van overheidsinformatie, is de hoeveelheid gegevens in de wereld, inclusief overheidsgegevens, exponentieel toegenomen en worden nieuwe soorten gegevens gegenereerd en verzameld. Tegelijkertijd **vindt een** voortdurende evolutie **plaats** van technologieën voor de analyse, het gebruik en de verwerking van gegevens, **zoals machinaal leren, kunstmatige intelligentie en het internet der dingen**. Die snelle technologische ontwikkeling maakt het mogelijk nieuwe diensten en toepassingen te ontwikkelen, die worden ontworpen op basis van het inzetten, verzamelen en combineren van gegevens. De oorspronkelijk in 2003 vastgestelde en in 2013 gewijzigde regels zijn achterhaald door die snelle veranderingen, met als gevolg het risico dat de economische en sociale kansen die worden geboden door het hergebruik van overheidsgegevens onbenut blijven.

- (11) De ontwikkeling naar een op basis van data functionerende maatschappij, ***waarin gegevens uit verschillende domeinen en activiteiten worden gebruikt***, is van invloed op het leven van elke burger in de ***Unie***, omdat hierdoor onder meer nieuwe manieren van toegang tot en verwerving van kennis worden geboden.
- (12) Digitale inhoud speelt een belangrijke rol in die ontwikkeling. De productie van inhoud heeft in de afgelopen jaren veel nieuwe arbeidsplaatsen opgeleverd en kan dat ook in de toekomst blijven doen. De meeste van die arbeidsplaatsen ontstaan in innoverende start-ups en ***kleine en middelgrote ondernemingen***.

- (13) Een van de belangrijkste doelstellingen van de totstandbrenging van een interne markt is het scheppen van voorwaarden die de ontwikkeling van *diensten en producten in de gehele Unie en in de lidstaten* bevorderen. Overheidsinformatie *of informatie die verzameld, geproduceerd, vermenigvuldigd en verspreid wordt in het kader van de uitoefening van een openbare taak of een dienst van algemeen belang* vormt een belangrijke grondstof voor digitale informatieproducten en -diensten en zal een nog belangrijkere hulpbron worden voor de ontwikkeling van *geavanceerde digitale technologieën, zoals kunstmatige intelligentie, "distributed ledger"-technologieën, en het internet der dingen*. In dat verband is een ruime, grensoverschrijdende dekking eveneens van wezenlijk belang. De toegenomen mogelijkheden voor het hergebruik van *dergelijke* informatie zullen waarschijnlijk *alle* bedrijven van de Unie, *met inbegrip van micro-ondernemingen en kleine en middelgrote ondernemingen, evenals het maatschappelijk middenveld*, onder meer in staat stellen om de mogelijkheden ervan te benutten en bij te dragen tot economische *ontwikkeling en het scheppen en beschermen van hoogwaardige banen, met name ten behoeve van lokale gemeenschappen, alsook tot belangrijke maatschappelijke doelen zoals verantwoordingsplicht en transparantie*.

- (14) Het verlenen van toestemming voor het hergebruik van documenten die in het bezit zijn van een openbaar lichaam biedt toegevoegde waarde ten behoeve van de hergebruikers, de eindgebruikers, de maatschappij in het algemeen en in veel gevallen ten behoeve van het openbare lichaam zelf, doordat transparantie en verantwoording worden bevorderd en doordat feedback wordt gegeven door hergebruikers en eindgebruikers op basis waarvan het desbetreffende openbare lichaam de kwaliteit van de verzamelde informatie **en de uitoefening van zijn taken** kan verbeteren.
- (15) De verschillen tussen de voorschriften en praktijken in de lidstaten ten aanzien van de exploitatie van overheidsinformatie zijn aanzienlijk, waardoor de volledige exploitatie van het economische potentieel van die essentiële bron van informatie wordt belemmerd. Er moet rekening worden gehouden met het feit dat de **praktijk** van overheidsinstanties met betrekking tot het gebruik van overheidsinformatie nog steeds van lidstaat tot lidstaat verschilt. Een minimum aan harmonisatie van nationale voorschriften en praktijken inzake het hergebruik van overheidsdocumenten moet derhalve worden nagestreefd indien de verschillen tussen nationale regelingen en praktijken of het gebrek aan duidelijkheid een belemmering vormen voor de soepele werking van de interne markt en de goede ontwikkeling van de informatiemaatschappij in de **Unie**.

- (16) ***Open data als concept wordt over het algemeen geacht betrekking te hebben op gegevens in een open formaat die door iedereen voor alle doeleinden vrij gebruikt, hergebruikt en gedeeld kunnen worden.*** Opendatabeleid, dat brede beschikbaarheid en hergebruik van overheidsinformatie voor privé- of commerciële doeleinden met minimale of geen juridische, technische of financiële beperkingen aanmoedigt en het circuleren van informatie zowel voor marktdeelnemers als ***- in de eerste plaats -*** voor burgers bevordert, kan een belangrijke rol spelen in ***het bevorderen van het maatschappelijk engagement en het op gang brengen en bevorderen*** van de ontwikkeling van nieuwe diensten die gebaseerd zijn op nieuwe manieren om dergelijke informatie te combineren en in te zetten ■ . ***De lidstaten worden derhalve aangemoedigd het genereren van gegevens op basis van het beginsel "open door ontwerp en door standaardinstellingen" ("open by design and by default") te bevorderen voor alle documenten die onder het toepassingsgebied van deze richtlijn vallen. Daarbij moeten zij zorgen voor een consistent niveau van bescherming van doelstellingen van algemeen belang, zoals openbare veiligheid, ook wanneer het om gevoelige informatie met betrekking tot kritieke infrastructuur gaat. Zij moeten ook zorgen voor de bescherming van persoonsgegevens, ook wanneer informatie in een individuele dataset geen risico inhoudt dat een natuurlijke persoon kan worden geïdentificeerd of er wordt uitgepikt, maar die informatie mogelijk wel een dergelijk risico inhoudt wanneer zij wordt gecombineerd met andere beschikbare informatie.***

- (17) Voorts zouden nationale wetgevingsactiviteiten waartoe een aantal lidstaten naar aanleiding van de technologische uitdagingen al het initiatief heeft genomen, zonder een minimum aan harmonisatie op Unieniveau tot nog grotere divergentie kunnen leiden. Het effect van dergelijke verschillen en onzekerheden op het gebied van de wetgeving zal nog duidelijker worden naarmate de informatiemaatschappij, die nu al tot een sterke toename van de grensoverschrijdende exploitatie van informatie heeft geleid, zich verder ontwikkelt.

- (18) De lidstaten hebben beleid inzake hergebruik van overheidsinformatie ontwikkeld op basis van Richtlijn 2003/98/EG en sommige van hen hebben een ambitieuze opendata-aanpak gevolgd om het hergebruik van toegankelijke overheidsgegevens voor burgers en rechtspersonen gemakkelijker te maken op een niveau dat het in de richtlijn vastgestelde minimumniveau overstijgt. Het risico bestaat dat het **uiteenlopen** van regels tussen de lidstaten een hindernis **vormt** voor het grensoverschrijdend aanbod van producten en diensten ■ en **beletten** dat vergelijkbare reeksen overheidsgegevens **worden hergebruikt** voor toepassingen op Unieniveau gebaseerd op deze gegevensreeksen. **Derhalve** is minimale harmonisatie vereist om te bepalen welke overheidsgegevens beschikbaar zijn voor hergebruik op de interne informatiemarkt, in overeenstemming zijn met, **en geen invloed hebben op**, de betrokken algemene en sectorale toegangs**regelingen, zoals de regeling omschreven in Richtlijn 2003/4/EG**. De bepalingen van Unie- en nationaal recht die verder gaan dan die minimumvereisten, met name wanneer het om sectorale regelgeving gaat, moeten van toepassing blijven. Voorbeelden van bepalingen die verder gaan dan de minimale harmonisatie waarin deze richtlijn voorziet, zijn bijvoorbeeld lagere drempels voor de toegestane hergebruikstarieven dan de in deze richtlijn vastgestelde drempels of minder strenge licentievoorwaarden dan de in deze richtlijn bedoelde voorwaarden. De richtlijn mag met name geen afbreuk doen aan bepalingen die verder gaan dan het minimale harmonisatieniveau van deze richtlijn als vastgesteld in de gedelegeerde verordeningen die de Commissie heeft vastgesteld op grond van Richtlijn 2010/40/EU van het Europees Parlement en de Raad¹³.
- (19) ***Bovendien worden de lidstaten aangemoedigd verder te gaan dan de minimumvereisten van deze richtlijn door de vereisten ervan te laten gelden voor documenten in het bezit van overheidsondernemingen die verband houden met activiteiten waarvoor op grond van artikel 34 van Richtlijn 2014/25/EU van het Europees Parlement en de Raad¹⁴ is vastgesteld dat zij rechtstreeks blootstaan aan concurrentie. De lidstaten mogen ook***

¹³ Richtlijn 2010/40/EU van het Europees Parlement en de Raad van 7 juli 2010 betreffende het kader voor het invoeren van intelligente vervoerssystemen op het gebied van wegvervoer en voor interfaces met andere vervoerswijzen (PB L 207 van 6.8.2010, blz. 1).

¹⁴ Richtlijn 2014/25/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende het plaatsen van opdrachten in de sectoren water- en energievoorziening, vervoer en postdiensten en houdende intrekking van Richtlijn 2004/17/EG (PB L 94 van 28.3.2014, blz. 243).

besluiten de vereisten van deze richtlijn te laten gelden voor particuliere ondernemingen, met name particuliere bedrijven die diensten van algemeen belang verlenen.

- (20) Een algemeen kader voor de voorwaarden voor het hergebruik van overheidsdocumenten is noodzakelijk om te zorgen voor eerlijke, evenredige en niet-discriminerende voorwaarden voor het hergebruik van dergelijk informatie. Openbare lichamen verzamelen, produceren, vermenigvuldigen en verspreiden documenten om hun openbare taak te vervullen. Overheidsondernemingen verzamelen, produceren, vermenigvuldigen en verspreiden documenten om diensten van algemeen belang te leveren. Gebruik van deze documenten om andere redenen is hergebruik. Het beleid van de lidstaten kan verder gaan dan de in deze richtlijn vastgestelde minimumvoorschriften en kan derhalve een uitgebreider hergebruik mogelijk maken. ***Bij de omzetting van deze richtlijn kunnen de lidstaten andere termen dan "document" gebruiken, mits de volledige reikwijdte van de term "document", als gedefinieerd bij deze richtlijn, gehandhaafd blijft.***

- (21) Deze richtlijn moet van toepassing zijn op documenten waarvan de verstrekking valt onder de openbare taken van de betrokken openbare lichamen, als bepaald bij wet of ander bindend voorschrift van de lidstaten. Indien een voorschrift ter zake ontbreekt, moet de overheidstaak worden gedefinieerd overeenkomstig de gangbare bestuurspraktijk in de lidstaten, mits de afbakening van de overheidstaken transparant is en aan toetsing is onderworpen. De openbare taken kunnen hetzij algemeen, hetzij per geval voor afzonderlijke openbare lichamen worden gedefinieerd.
- (22) Deze richtlijn moet van toepassing zijn op documenten die voor hergebruik toegankelijk zijn wanneer openbare lichamen voor informatie licenties verlenen of informatie verkopen, verspreiden, uitwisselen of verstrekken. Om kruissubsidiëring te voorkomen omvat hergebruik tevens het verdere gebruik van documenten binnen de eigen organisatie voor activiteiten die buiten de openbare taak vallen. Activiteiten die niet onder de openbare taak vallen, betreffen in de regel het verstrekken van documenten die uitsluitend worden geproduceerd en gefactureerd op een commerciële basis en in concurrentie met anderen op de markt.

- (23) ***Deze richtlijn houdt geenszins een beperking in van, en heeft geen nadelige gevolgen voor, de uitvoering van de wettelijke taken van overheidsinstanties en andere openbare diensten.*** Deze richtlijn voorziet voor de lidstaten in een verplichting om alle ***bestaande*** documenten herbruikbaar te maken tenzij de toegang wordt beperkt of uitgesloten uit hoofde van nationale regels inzake de toegang tot documenten ***of*** behoudens de andere uitzonderingen waarin deze richtlijn voorziet. Deze richtlijn bouwt voort op de bestaande toegangsregelingen in de lidstaten en houdt geen wijziging van de nationale regels voor de toegang tot documenten in. Zij is niet van toepassing op gevallen waarin burgers of rechtspersonen uit hoofde van de toepasselijke toegangsregeling een document alleen in handen kunnen krijgen als zij een bijzonder belang kunnen aantonen. Op Unieniveau wordt in de artikelen 41 en 42 van het Handvest, die respectievelijk het ***recht*** op behoorlijk bestuur en ***het recht van inzage in documenten*** betreffen, het recht erkend van iedere burger van de Unie en iedere natuurlijke of rechtspersoon met verblijfplaats of statutaire zetel in een lidstaat op toegang tot documenten die in bezit zijn van het Europees Parlement, de Raad en de Commissie. Openbare lichamen moeten worden aangemoedigd alle documenten in hun bezit voor hergebruik beschikbaar te stellen. Openbare lichamen moeten hergebruik van documenten bevorderen en aanmoedigen, ook van officiële teksten van wetgevende en administratieve aard, in die gevallen waarin het openbaar lichaam bevoegd is om toestemming te verlenen voor het hergebruik ervan.

- (24) De lidstaten doen voor de levering van diensten van algemeen belang vaak een beroep op entiteiten buiten de publieke sector, waarop ze niettemin een sterke controle uitoefenen. Richtlijn 2003/98/EG is echter alleen van toepassing op documenten van openbare lichamen en niet op documenten van overheidsondernemingen. Dit leidt tot een lage beschikbaarheid voor hergebruik van documenten die in het kader van de diensten van algemeen belang worden geproduceerd, met name in verband met nutsvoorzieningen. Dit beperkt ook sterk het potentieel voor de ontwikkeling van grensoverschrijdende diensten op basis van documenten van overheidsondernemingen die diensten van algemeen belang leveren.
- (25) Richtlijn 2003/98/EG moet derhalve worden gewijzigd om ervoor te zorgen dat die richtlijn kan worden toegepast op het hergebruik van **bestaande** documenten die in het kader van de levering van diensten van algemeen belang worden geproduceerd door overheidsondernemingen die een van de activiteiten verrichten als bedoeld in de artikelen 8 tot en met 14 van Richtlijn 2014/25/EU, alsmede door overheidsondernemingen die openbare diensten exploiteren op grond van artikel 2 van Verordening (EG) nr. 1370/2007 van het Europees Parlement en de Raad¹⁵, overheidsondernemingen die als luchtvaartmaatschappij openbaardienstverplichtingen vervullen op grond van artikel 16 van Verordening (EG) nr. 1008/2008 van het Europees Parlement en de Raad¹⁶, en overheidsondernemingen die als reder openbare diensten verrichten op grond van artikel 4 van Verordening (EEG) nr. 3577/92 van de Raad¹⁷.

¹⁵ Verordening (EG) nr. 1370/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 betreffende het openbaar personenvervoer per spoor en over de weg en tot intrekking van Verordening (EEG) nr. 1191/69 van de Raad en Verordening (EEG) nr. 1107/70 van de Raad (PB L 315 van 3.12.2007, blz. 1).

¹⁶ Verordening (EG) nr. 1008/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 24 september 2008 inzake gemeenschappelijke regels voor de exploitatie van luchtdiensten in de Gemeenschap (PB L 293 van 31.10.2008, blz. 3).

¹⁷ Verordening (EEG) nr. 3577/92 van de Raad van 7 december 1992 houdende toepassing van het beginsel van het vrij verrichten van diensten op het zeevervoer binnen de lidstaten (cabotage in het zeevervoer). (PB L 364 van 12.12.1992, blz. 7).

- (26) In deze richtlijn is geen **algemene** verplichting opgenomen om toestemming te verlenen voor het hergebruik van documenten van overheidsondernemingen. De betrokken overheidsondernemingen moeten zelf kunnen beslissen of ze al dan niet toestemming verlenen voor hergebruik, tenzij anders vereist **door deze richtlijn of door Unie- of nationaal recht**. Slechts nadat een overheidsonderneming een document voor hergebruik beschikbaar **heeft** gesteld, dient die onderneming de in de hoofdstukken III **en IV van** deze richtlijn vastgestelde toepasselijke verplichtingen na te komen, met name inzake formaten, vergoedingen, transparantie, licenties, non-discriminatie en het verbod op exclusiviteitsregelingen. Anderzijds mogen **■** overheidsondernemingen niet geacht worden te voldoen aan de vereisten van hoofdstuk II, zoals de regels inzake de behandeling van verzoeken om hergebruik. ***Wanneer toestemming wordt verleend voor het hergebruik van documenten, moet er bijzondere aandacht worden besteed aan gevoelige informatie in verband met de bescherming van kritieke infrastructuur in de zin van Richtlijn 2008/114/EG van de Raad¹⁸ en van essentiële diensten in de zin van Richtlijn (EU) 2016/1148 van het Europees Parlement en de Raad¹⁹.***

¹⁸ ***Richtlijn 2008/114/EG van de Raad van 8 december 2008 inzake de identificatie van Europese kritieke infrastructuren, de aanmerking van infrastructuren als Europese kritieke infrastructuren en de beoordeling van de noodzaak de bescherming van dergelijke infrastructuren te verbeteren (PB L 345 van 23.12.2008, blz. 75).***

¹⁹ ***Richtlijn (EU) 2016/1148 van het Europees Parlement en de Raad van 6 juli 2016 houdende maatregelen voor een hoog gemeenschappelijk niveau van beveiliging van netwerk- en informatiesystemen in de Unie (PB L 194 van 19.7.2016, blz. 1).***

- (27) Het volume onderzoeksgegevens groeit exponentieel en biedt ook potentieel voor hergebruik buiten de wetenschappelijke gemeenschap. Om de groeiende maatschappelijke uitdagingen op een efficiënte en holistische manier aan te pakken, is toegang tot data uit verschillende bronnen, sectoren en disciplines voor blending en hergebruik cruciaal en dringend geworden. Onderzoeksgegevens omvatten statistieken, resultaten van experimenten, metingen, observaties op basis van terreinwerk, enquêteresultaten, opnames van interviews en beelden. Ook metadata, specificaties en andere digitale objecten horen daarbij. Onderzoeksgegevens verschillen van wetenschappelijke artikelen, waarin verslag wordt uitgebracht en commentaar wordt geleverd over resultaten van wetenschappelijk onderzoek. Reeds vele jaren geleden werden beleidsinitiatieven genomen met betrekking tot de open beschikbaarheid en herbruikbaarheid van **gegevens** van met overheidsmiddelen gefinancierd wetenschappelijk onderzoek. Onder "open access" **wordt de praktijk verstaan van het kosteloos bieden van online toegang tot onderzoeksresultaten voor de eindgebruiker, zonder beperkingen op gebruik en hergebruik buiten de mogelijkheid om erkenning van het auteurschap te verlangen.** Openaccessbeleid heeft met name tot doel onderzoekers en het grote publiek zo vroeg mogelijk in het verspreidingsproces toegang te verschaffen tot onderzoeksgegevens en het gebruik en hergebruik daarvan te **vergemakkelijken**. Open access draagt bij tot een betere kwaliteit, tot het beperken van de behoefte aan duplicatie van onderzoek, tot snellere wetenschappelijke vooruitgang en tot de strijd tegen wetenschappelijk bedrog, en komt in het algemeen de economische groei en innovatie te goede. Behalve op het gebied van open access **worden er lofwaardige inspanningen geleverd om** van planning van gegevensbeheer een wetenschappelijke standaardpraktijk te **maken en de verspreiding te steunen van onderzoeksgegevens** die vindbaar, toegankelijk, interoperabel en herbruikbaar **zijn** (de FAIR-beginselen).

- (28) In het licht van de hierboven geschetste redenen is het passend de lidstaten te verplichten een openaccessbeleid te ontwikkelen voor met overheidsmiddelen gefinancierde onderzoeksgegevens en ervoor te zorgen dat dit wordt toegepast door alle onderzoeksinstellingen en organisaties die onderzoek financieren.

Onderzoeksinstellingen en organisaties die onderzoek financieren, zouden ook als openbare lichamen of overheidsondernemingen kunnen worden georganiseerd. Deze richtlijn geldt voor die hybride organisaties alleen in hun hoedanigheid van onderzoeksinstelling en voor hun onderzoeksgegevens. Een openaccessbeleid voorziet traditioneel in verschillende uitzonderingen op de open beschikbaarheid van wetenschappelijke resultaten. In de aanbeveling van de Commissie van 25 april 2018 betreffende de toegang tot en de bewaring van wetenschappelijke informatie worden onder meer de relevante aspecten van een openaccessbeleid beschreven. Bovendien moeten de voorwaarden voor hergebruik van bepaalde onderzoeksgegevens worden verbeterd. Om die reden moet een aantal verplichtingen uit hoofde van deze richtlijn worden uitgebreid tot wetenschappelijke onderzoeksgegevens die het resultaat zijn van met overheidsmiddelen gefinancierd onderzoek, al dan niet medegefinancierd door entiteiten uit de particuliere sector. ***In het kader van nationaal openaccessbeleid moeten met overheidsmiddelen gefinancierde onderzoeksgegevens als standaardoptie openbaar toegankelijk worden gemaakt.*** Volgens het beginsel "zo open als mogelijk, zo gesloten als nodig" ("as open as possible, as closed as necessary") moet in dit verband echter terdege rekening worden gehouden met aspecten inzake de persoonlijke levenssfeer, bescherming van persoonsgegevens, ***vertrouwelijkheid***, nationale veiligheid, rechtmatige handelsbelangen, ***zoals bedrijfsgeheimen***, en intellectuele-eigendomsrechten van derden. ***Bovendien dient deze richtlijn niet van toepassing te zijn op onderzoeksgegevens die niet toegankelijk zijn op grond van nationale veiligheid, landsverdediging of openbare veiligheid.*** Om administratieve lasten te vermijden, mogen [] verplichtingen uit hoofde van deze richtlijn alleen gelden voor onderzoeksgegevens die reeds door onderzoekers [], onderzoeksinstellingen of organisaties die onderzoek financieren ***via een institutionele of thematische databank openbaar werden gemaakt en mogen zij geen extra kosten meebrengen voor het opvragen van de datasets noch aanvullende gegevensconservering verlangen.*** ***De lidstaten mogen de toepassing van deze richtlijn uitbreiden tot onderzoeksgegevens die openbaar worden gemaakt via andere data-infrastructuren dan databanken, door middel van openaccesspublicaties of als bijlage bij een artikel, datapaper of paper in een datajournal.*** Andere documenten dan onderzoeksgegevens moeten vrijgesteld blijven van de toepassing van deze richtlijn.

- (29) De definitie van "openbaar lichaam" is gebaseerd op de definitie in punt 1 van artikel 2, lid 1, van Richtlijn 2014/24/EU van het Europees Parlement en de Raad²⁰. De definitie van "publiekrechtelijke instelling" uit die richtlijn en de definitie van "overheidsonderneming" uit *Richtlijn 2014/25/EU moeten op de onderhavige richtlijn van toepassing zijn*.
- (30) Deze richtlijn geeft een definitie van de term "document", *die ook om het even welk deel van een document moet omvatten*. De term "document" moet de voorstelling van handelingen, feiten of informatie – en een bundeling van deze handelingen, feiten of informatie – ongeacht het medium (op papier, in elektronische vorm of als geluids-, beeld- of audiovisuele opname) bestrijken. De definitie van "document" is niet bedoeld om ook computerprogramma's te betreffen. *De lidstaten mogen de toepassing van deze richtlijn uitbreiden tot computerprogramma's*.

²⁰ Richtlijn 2014/24/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende het plaatsen van overheidsopdrachten en tot intrekking van Richtlijn 2004/18/EG (PB L 94 van 28.3.2014, blz. 65).

- (31) Openbare lichamen stellen hun documenten steeds vaker proactief beschikbaar voor hergebruik door ervoor te zorgen dat zowel *documenten als bijbehorende metadata* online opspoorbaar en daadwerkelijk beschikbaar zijn *in een open formaat dat machinaal leesbaar is en dat interoperabiliteit, hergebruik en toegankelijkheid garandeert*. Documenten moeten ook op verzoek van een hergebruiker beschikbaar worden gesteld voor hergebruik. In die gevallen moet *de* beantwoordingstermijn bij een verzoek om hergebruik redelijk zijn en overeenstemmen met de beantwoordingstermijn bij een verzoek om toegang tot het document overeenkomstig de betrokken toegangsregelingen.
- Overheidsondernemingen, onderwijsinstellingen, onderzoeksinstellingen en organisaties die onderzoek financieren moeten evenwel worden vrijgesteld van die verplichting. ■ Een redelijke termijn in de hele Unie stimuleert het creëren van nieuwe, samengestelde informatieproducten en -diensten op Unieniveau. Dit is met name van belang voor dynamische gegevens (zoals *milieu-informatie*, verkeersinformatie, satellietgegevens, meteorologische gegevens en *door sensoren gegenereerde gegevens*), waarvan de economische waarde afhankelijk is van onmiddellijke beschikbaarheid en regelmatige aanvulling. Dynamische gegevens moeten derhalve onmiddellijk nadat ze zijn verzameld, *of in het geval van een handmatige actualisering onmiddellijk na de aanpassing van de gegevensbestanden*, via een applicatieprogramma-interface (API) beschikbaar worden gesteld om de ontwikkeling van op die gegevens gebaseerde mobiele, internet- en cloudapplicaties te faciliteren. Als dit vanwege technische of financiële beperkingen niet haalbaar is, *dienen* de openbare lichamen *de documenten beschikbaar te stellen binnen een termijn die het mogelijk maakt hun economisch potentieel volledig te benutten. Er moeten specifieke maatregelen worden genomen om de desbetreffende technische en financiële beperkingen weg te nemen*. Indien van een vergunning gebruik wordt gemaakt, kan de tijdige beschikbaarheid van documenten deel uitmaken van de condities. *Wanneer in het licht van gerechtvaardigde redenen van openbaar belang gegevensverificatie essentieel is, met name voor de volksgezondheid en de openbare veiligheid, moeten dynamische gegevens onmiddellijk na de verificatie beschikbaar worden gesteld. Deze essentiële gegevensverificatie mag geen invloed hebben op de frequentie van de actualiseringen*.

- (32) Teneinde toegang te krijgen tot gegevens die op grond van deze richtlijn worden vrijgegeven voor hergebruik, ***zou het nuttig zijn de toegang tot dynamische gegevens te waarborgen door middel van*** goed ontworpen API's ■ . ***Een API is een reeks functies, procedures, definities en protocollen voor communicatie van machine naar machine en de naadloze uitwisseling van gegevens. API's moeten worden ondersteund met duidelijke technische documentatie die volledig en online beschikbaar is. Waar mogelijk moeten open API's worden gebruikt. Er dienen door de Unie of internationaal erkende standaardprotocollen te worden toegepast, en in voorkomend geval dienen internationale standaarden voor datasets te worden gebruikt. API's kunnen*** verschillende niveaus van complexiteit ***hebben***, gaande van een eenvoudige koppeling met een databank voor het opzoeken van specifieke datasets over een webinterface tot een meer complexe opzet. De algemene meerwaarde van hergebruik en delen van gegevens door middel van een gepast gebruik van API's bestaat erin dat ontwikkelaars en starters de mogelijkheid krijgen nieuwe producten en diensten te ontwikkelen. Dit is tevens een cruciaal element voor het opbouwen van waardevolle ecosystemen rond vaak onbenutte data-activa. Het opzetten en gebruiken van API's moet gebeuren op basis van verschillende beginselen: ***beschikbaarheid***, stabiliteit, onderhoud gedurende de levenscyclus, uniformiteit in gebruik en normen, gebruiksvriendelijkheid en beveiliging. Openbare lichamen en overheidsondernemingen ***moeten*** dynamische gegevens, dat wil zeggen gegevens die frequent, en vaak in real time, worden geactualiseerd onmiddellijk nadat ze zijn verzameld, beschikbaar stellen via passende API's ***en, in voorkomend geval, in de vorm van een bulksgewijze download, tenzij dit onevenredige inspanningen zou vergen. Bij het beoordelen van de evenredigheid van de inspanning moet rekening worden gehouden met de omvang en de operationele begroting van het desbetreffende openbare lichaam of de desbetreffende overheidsonderneming.***

- (33) De mogelijkheden tot hergebruik kunnen worden verbeterd door de gevallen te beperken waarin papieren documenten moeten worden gedigitaliseerd of waarin digitale bestanden moeten worden gemanipuleerd om deze compatibel te maken. Openbare lichamen dienen daarom hun documenten in alle reeds bestaande formaten en alle talen, indien mogelijk en passend langs elektronische weg, beschikbaar te stellen. Openbare lichamen dienen verzoeken om uittreksels van bestaande documenten positief te beoordelen wanneer aan een dergelijk verzoek met een eenvoudige handeling kan worden voldaan. Openbare lichamen hoeven echter geen uittreksels van documenten te verstrekken, ***noch het formaat van de gevraagde informatie te wijzigen*** wanneer dit een onevenredig grote inspanning vereist. Teneinde hergebruik te vergemakkelijken, dienen openbare lichamen hun documenten beschikbaar te stellen in een formaat dat, voor zover mogelijk en passend, niet is gebonden aan specifieke software. Waar mogelijk en passend dienen openbare lichamen rekening te houden met de mogelijkheden voor het hergebruik van documenten door en voor personen met een handicap door de informatie in een toegankelijk formaat aan te bieden, ***overeenkomstig de vereisten van Richtlijn (EU) 2016/2102 van het Europees Parlement en de Raad***²¹.

²¹ ***Richtlijn (EU) 2016/2102 van het Europees Parlement en de Raad van 26 oktober 2016 inzake de toegankelijkheid van de websites en mobiele applicaties van overheidsinstanties (PB L 327 van 2.12.2016, blz. 1).***

- (34) Om hergebruik te faciliteren, moeten openbare lichamen documenten, met inbegrip van op websites gepubliceerde documenten, daar waar mogelijk en passend, in een open en machinaal leesbaar formaat, samen met hun metagegevens, met het beste niveau van nauwkeurigheid en fijnkorreligheid, beschikbaar stellen in een formaat dat interoperabiliteit mogelijk maakt, bijvoorbeeld door ze te verwerken op een manier die aansluit bij de beginselen betreffende de compatibiliteits- en bruikbaarheidsvereisten voor ruimtelijke informatie in het kader van Richtlijn 2007/2/EG.
- (35) Een document moet als machinaal leesbaar worden beschouwd als de structuur van het bestandsformaat ervoor zorgt dat softwaretoepassingen in dat document gemakkelijk specifieke gegevens kunnen identificeren, herkennen en extraheren. Gegevens die zijn gecodeerd in bestanden die in een machinaal leesbaar formaat zijn gestructureerd, moeten als machinaal leesbare gegevens worden beschouwd. Een machinaal leesbaar formaat kan open of geöncodeerd zijn. Het kan om een formele standaard gaan of niet. Documenten die zijn gecodeerd in een bestandsformaat dat de automatische verwerking beperkt doordat de gegevens niet of niet gemakkelijk kunnen worden geëxtraheerd, mogen niet als documenten in een machinaal leesbaar formaat worden beschouwd. In voorkomend geval en waar mogelijk dienen de lidstaten het gebruik van *door de Unie of internationaal erkende* open, machinaal leesbare formaten aan te moedigen. *Waar van toepassing moet bij het ontwerpen van technische oplossingen voor het hergebruik van documenten rekening worden gehouden met het Europees kader voor interoperabiliteit.*

- (36) De tarieven voor het hergebruik van documenten belemmeren in sterke mate de toegang tot de markt voor starters en kleine en middelgrote ondernemingen. Derhalve moeten documenten kosteloos beschikbaar worden gesteld voor hergebruik en **wanneer** een vergoeding voor het hergebruik van documenten evenwel noodzakelijk is, moet **die** in beginsel beperkt blijven tot de marginale kosten. **Wanneer openbare lichamen, vrijwillig of op basis van een verplichting in de nationale wetgeving, bijzonder uitgebreide opzoekingen moeten doen in verband met gevraagde informatie of uiterst dure wijzigingen aan het formaat van de gevraagde informatie moeten aanbrengen, kunnen de marginale kosten de hiermee gepaard gaande kosten dekken. In uitzonderlijke gevallen** moet rekening worden gehouden met de noodzaak om de gewone werking van openbare lichamen die verplicht zijn inkomsten te genereren om een aanzienlijk deel van de kosten voor de uitoefening van hun openbare taken te dekken, niet te hinderen. **Dit geldt ook wanneer een openbaar lichaam gegevens als open data beschikbaar heeft gesteld, maar verplicht is inkomsten te genereren om een aanzienlijk deel van de kosten voor de uitoefening van andere openbare taken te dekken.** Voorts moet de rol van overheidsondernemingen binnen een concurrerend economisch klimaat worden erkend. In dergelijke gevallen moeten openbare lichamen en overheidsondernemingen derhalve meer dan enkel de marginale kosten kunnen aanrekenen. Deze vergoedingen die de marginale kosten overstijgen moeten worden vastgesteld op basis van objectieve, transparante en controleerbare criteria en de totale inkomsten uit het verstrekken en het verlenen van toestemming voor hergebruik van documenten mogen niet hoger zijn dan de kosten van verzameling en productie, **met inbegrip van het betrekken van deze gegevens bij derden, vermenigvuldiging, onderhoud, opslag** en verspreiding, vermeerderd met een redelijk rendement op investeringen. Desgevallend moet het ook mogelijk zijn de kosten voor de anonimisering van persoonsgegevens en **de kosten van maatregelen voor de bescherming van de vertrouwelijkheid van gegevens** door te berekenen. **De lidstaten kunnen verlangen dat openbare lichamen en overheidsondernemingen die kosten bekendmaken.** De vereiste om inkomsten te genereren ter dekking van een aanzienlijk deel van de kosten van de openbare lichamen in verband met de uitoefening van hun openbare taken of de draagwijdte van de door overheidsondernemingen verleende diensten van algemeen belang hoeft geen rechtens opgelegde vereiste te zijn, maar kan bijvoorbeeld ook uit de administratieve praktijk in de lidstaten voortvloeien. De lidstaten moeten deze vereiste regelmatig toetsen.

- (37) *Onder het rendement op investeringen wordt een percentage verstaan, bovenop de marginale kosten, dat het mogelijk maakt de kapitaalkosten terug te verdienen, inclusief een reëel rendement. Aangezien de kapitaalkosten nauw verband houden met de rentetarieven van kredietinstellingen, die op hun beurt weer gebaseerd zijn op de vaste rentevoet van de Europese Centrale Bank (de “ECB”) voor basisherfinancieringstransacties, zou een redelijk rendement op investeringen niet meer dan 5 % boven de vaste rentevoet van de ECB mogen liggen.*
- (38) Bibliotheken (met inbegrip van universiteitsbibliotheken), musea en archieven moeten meer dan de marginale kosten kunnen aanrekenen teneinde hun gewone werking niet te hinderen. In het geval van dergelijke openbare lichamen mogen de totale inkomsten uit het verstrekken en het verlenen van toestemming voor hergebruik van documenten over de desbetreffende berekeningsperiode genomen niet hoger zijn dan de kosten van de verzameling, productie, vermenigvuldiging, verspreiding, conservering en vereffening van rechten, vermeerderd met een redelijk rendement op investeringen. Desgevallend moeten ook de kosten voor de anonimisering van persoonsgegevens of commercieel gevoelige informatie kunnen worden doorberekend. Wat bibliotheken (met inbegrip van universiteitsbibliotheken), musea en archieven betreft, en gezien hun specifieke kenmerken, kan bij de berekening van een redelijk rendement op de investering worden gekeken naar de prijzen die de particuliere sector aanrekent voor het hergebruik van identieke of soortgelijke documenten.

- (39) De in deze richtlijn vastgestelde bovengrenzen voor de vergoedingen laten het recht van de lidstaten om lagere of in het geheel geen vergoedingen toe te passen, onverlet.
- (40) De lidstaten moeten de criteria vaststellen voor vergoedingen die de marginale kosten overstijgen. Zij moeten bijvoorbeeld in staat zijn die criteria rechtstreeks in nationale regels vast te stellen, of de passende andere instantie(s) dan het openbare lichaam zelf aan te wijzen die bevoegd is (zijn) om de criteria vast te stellen. Die instantie moet overeenkomstig de grondwet en het rechtstelsel van de lidstaat zijn georganiseerd. Het kan gaan om een bestaande instantie met budgettaire uitvoeringsbevoegdheden en onder politieke verantwoordelijkheid.

- (41) Voor de ontwikkeling van een de gehele Unie bestrijkende informatiemarkt moeten de voorwaarden voor het hergebruik van overheidsdocumenten duidelijk en voor het publiek toegankelijk zijn. Daarom moeten alle voorwaarden voor het hergebruik van documenten ter kennis van de potentiële hergebruikers worden gebracht. De lidstaten dienen het opstellen van registers van beschikbare documenten, waar passend online toegankelijk, aan te moedigen om de verzoeken tot hergebruik aan te moedigen en te vergemakkelijken. Indieners van verzoeken tot hergebruik van documenten van andere entiteiten dan overheidsondernemingen, onderwijsinstellingen, onderzoeksinstellingen en organisaties die onderzoek financieren, dienen op de hoogte te worden gesteld van de mogelijkheden van beroep tegen besluiten of handelingen die hen betreffen. Dit is met name van belang voor *start-ups* en voor kleine en middelgrote ondernemingen, die wellicht geen ervaring hebben met de omgang met openbare lichamen in andere lidstaten en de beroepsmogelijkheden aldaar.

- (42) De rechtsmiddelen moeten de mogelijkheid tot een herziening door een onpartijdige instantie omvatten. Die instantie kan een bestaande nationale autoriteit zijn, zoals de nationale mededingingsautoriteit, *de toezichthoudende autoriteit die overeenkomstig Verordening (EU) 2016/679 is opgezet*, de nationale autoriteit inzake toegang tot documenten of een nationale rechterlijke instantie. Die instantie moet overeenkomstig de grondwet en het rechtstelsel van de lidstaat zijn georganiseerd. Een beroep doen op die instantie mag geen afbreuk doen aan eventuele andere rechtsmiddelen die indieners van verzoeken tot hergebruik ter beschikking staan. Die instantie moet evenwel los staan van het mechanisme van de lidstaat dat de criteria vaststelt voor vergoedingen die de marginale kosten overstijgen. De rechtsmiddelen moeten de mogelijkheid omvatten tot herziening van afwijzende beslissingen, maar ook van beslissingen die hergebruik weliswaar toelaten, maar de aanvrager toch om andere redenen aangaan, met name door de toegepaste regels voor vergoedingen. Het herzieningsproces moet snel verlopen, overeenkomstig de behoeften van een snel veranderende markt.
- (43) De openbaarmaking van alle algemeen beschikbare informatie in het bezit van de overheid — dus niet alleen in de politieke maar ook in de rechterlijke en bestuurlijke sfeer — vormt een fundamenteel instrument voor verruiming van het recht op kennis, dat een essentieel beginsel is van de democratie. Die doelstelling geldt voor instellingen op elk niveau, plaatselijk, nationaal en internationaal.

- (44) Voor het hergebruik van documenten mogen geen voorwaarden gelden. In sommige gevallen die door een doel van algemeen belang worden gerechtvaardigd, **kan** het evenwel gebeuren dat een licentie wordt afgegeven waarbij aan het hergebruik door de licentiehouder voorwaarden worden opgelegd waarin kwesties als aansprakelijkheid, **bescherming van persoonsgegevens**, correct gebruik van documenten, het gewaarborgd niet-wijzigen en het erkennen van de bron worden geregeld. Indien openbare lichamen een licentie vereisen voor het hergebruik van documenten, dienen de licentievoorwaarden objectief, evenredig en niet-discriminerend te zijn. Online beschikbare standaardlicenties kunnen in dit opzicht eveneens een belangrijke rol spelen. Derhalve dienen de lidstaten ervoor te zorgen dat standaardlicenties beschikbaar zijn. Licenties voor het hergebruik van overheidsinformatie moeten in ieder geval zo weinig mogelijk beperkingen leggen op het hergebruik, die bijvoorbeeld begrensd blijven tot de verplichting van bronvermelding. Vrije licenties in de vorm van gestandaardiseerde openbare licenties die online beschikbaar zijn, waarmee gegevens en inhoud door iedereen voor alle doeleinden vrij geraadpleegd, gebruikt, gewijzigd en gedeeld kunnen worden, en die berusten op vrij toegankelijke gegevensformaten, moeten in dit opzicht een belangrijke rol spelen. Daarom moeten de lidstaten het gebruik van vrije licenties, die uiteindelijk in de hele Unie gangbare praktijk moeten worden, aanmoedigen. Onverminderd de aansprakelijkheidsvereisten vastgelegd in het Unierecht of het nationale recht, mag het openbare lichamen of overheidsondernemingen die zonder andere voorwaarden of beperkingen documenten voor hergebruik beschikbaar stellen, toegestaan worden om iedere aansprakelijkheid met betrekking tot de voor hergebruik beschikbaar gestelde documenten af te wijzen.
- (45) Besluit een bevoegde overheidsinstantie bepaalde documenten niet langer voor hergebruik beschikbaar te stellen of die documenten niet meer bij te werken, dan dient zij die besluiten zo spoedig mogelijk aan het publiek kenbaar te maken, indien mogelijk langs elektronische weg.

- (46) De voorwaarden voor hergebruik dienen niet-discriminerend te zijn voor vergelijkbare categorieën hergebruik. In dat opzicht mag het verbod op discriminatie bijvoorbeeld niet beletten dat openbare lichamen bij de uitoefening van hun openbare taak zonder vergoeding informatie uitwisselen, terwijl andere partijen voor het hergebruik van dezelfde documenten wel dienen te betalen. Het mag evenmin beletten dat voor commercieel en niet-commercieel hergebruik een verschillende tarifiering wordt gehanteerd.
- (47) *De lidstaten dienen er met name voor te zorgen dat het hergebruik van documenten van overheidsondernemingen niet tot marktverstoring leidt en dat de eerlijke concurrentie niet wordt ondermijnd.*

- (48) Openbare lichamen moeten bij de vaststelling van de beginselen voor hergebruik de mededingingsregels van de Unie en de lidstaten in acht nemen en exclusiviteitsovereenkomsten tussen henzelf en particuliere partners zoveel mogelijk voorkomen. Met het oog op de verstrekking van een dienst van algemeen economisch belang kan een exclusief recht op het hergebruik van specifieke overheidsdocumenten soms evenwel noodzakelijk zijn. Dit is het geval indien geen enkele commerciële uitgever bereid wordt gevonden de betrokken informatie te publiceren zonder het exclusieve recht daarop te verwerven. ***In dit verband is het passend rekening te houden met overheidsopdrachten voor diensten die overeenkomstig artikel 11 van Richtlijn 2014/24/EU zijn uitgesloten van het toepassingsgebied van Richtlijn 2014/24/EU, en met innovatiepartnerschappen als bedoeld in artikel 31 van Richtlijn 2014/24/EU.***

- (49) Talrijke samenwerkingsregelingen tussen bibliotheken (met inbegrip van universiteitsbibliotheken), musea, archieven en particuliere partners voorzien in de digitalisering van culturele hulpbronnen en de toekenning van exclusieve rechten aan particuliere partners. In de praktijk is gebleken dat dergelijke publiek-private partnerschappen een zinvol gebruik van culturele collecties kunnen faciliteren en er tegelijkertijd voor zorgen dat het cultureel erfgoed sneller toegankelijk wordt voor de burger. Het is dan ook raadzaam rekening te houden met de bestaande uiteenlopende praktijken in de lidstaten op het gebied van de digitalisering van culturele hulpbronnen, middels specifieke regels inzake overeenkomsten over de digitalisering van die hulpbronnen. Wanneer een exclusief recht betrekking heeft op de digitalisering van culturele hulpbronnen, kan een bepaalde periode van exclusiviteit noodzakelijk zijn zodat de particuliere partner zijn investering kan terugverdienen. Die periode moet echter zo kort mogelijk zijn, zodat het beginsel in acht wordt genomen dat materiaal dat tot het publieke domein behoort, in het publieke domein moet blijven als het gedigitaliseerd is. De periode van het exclusieve recht om culturele hulpbronnen te digitaliseren, mag in het algemeen niet langer dan tien jaar duren. Een exclusiviteitsperiode langer dan tien jaar moet worden getoetst met inachtneming van de technologische, financiële en administratieve veranderingen die zich in de omgeving hebben voorgedaan sinds de regeling is afgesproken. Bovendien moeten publiek-private partnerschappen voor de digitalisering van culturele hulpbronnen de culturele partnerinstelling na afloop van de overeenkomst volledige rechten op het gebruik van gedigitaliseerde culturele hulpbronnen geven.

- (50) Regelingen tussen houders en hergebruikers van gegevens waarbij niet uitdrukkelijk sprake is van exclusieve rechten maar waarvan redelijkerwijs kan worden aangenomen dat ze de beschikbaarheid van documenten voor hergebruik beperken, moeten aan een aanvullend openbaar onderzoek worden onderworpen **■** . *De essentiële aspecten van dergelijke regelingen* **■** moeten bijgevolg minstens twee maanden voor hun inwerkingtreding, *dat wil zeggen twee maanden voor de overeengekomen datum waarop de vervulling van de verplichtingen van de partijen van start gaat*, online worden gepubliceerd. *Deze publicatie moet* de betrokken partijen de kans geven een verzoek tot hergebruik in te dienen voor documenten die onder die *regelingen* vallen, en het risico vermijden dat het aantal potentiële hergebruikers wordt beperkt. *In ieder geval moeten de essentiële aspecten van die regelingen, in hun door de partijen overeengekomen definitieve vorm*, na het sluiten ervan *onverwijld online* openbaar worden gemaakt **■** .

- (51) Deze richtlijn heeft tot doel het risico op buitensporige pioniersvoordelen die het aantal potentiële hergebruikers van gegevens kunnen beperken, te minimaliseren. Indien contractuele regelingen, bovenop de verplichte beschikbaarstelling van documenten door een lidstaat op grond van deze richtlijn, waarschijnlijk aanleiding zullen geven tot een overdracht van de middelen van die lidstaat in de zin van artikel 107, lid 1, VWEU, mag deze richtlijn geen afbreuk doen aan de toepassing van de in de artikelen 101 tot en met 109 VWEU vastgestelde mededingings- en staatssteunregels. Uit de in de artikelen 107 tot en met 109 VWEU vastgestelde staatssteunregels volgt dat de lidstaat vooraf dient na te gaan of er in de betrokken contractuele regeling sprake kan zijn van staatssteun en ervoor dient te zorgen dat die regeling verenigbaar is met de staatssteunregels.

- (52) Deze richtlijn **is niet van invloed op** de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens **uit hoofde van de Uniewetgeving en de nationale wetgeving, met name** Verordening (EU) 2016/679 en Richtlijn 2002/58/EG van het Europees Parlement en de Raad²², **en met inbegrip van alle aanvullende bepalingen van nationaal recht. Dit betekent onder meer dat het hergebruik van persoonsgegevens alleen mag worden toegestaan indien het beginsel van doelbinding als bedoeld in artikel 5, lid 1, punt b), en artikel 6 van Verordening (EU) 2016/679 wordt geëerbiedigd. Anonieme informatie is informatie die geen betrekking heeft op een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon, of op persoonsgegevens die zodanig anoniem zijn gemaakt dat de betrokkene niet of niet meer identificeerbaar is. Anonimisering van informatie** is een middel om de voordelen van een zo groot mogelijke herbruikbaarheid van overheidsinformatie te verzoenen met de verplichtingen van de regelgeving inzake gegevensbescherming, maar brengt wel kosten mee. Derhalve is het passend die kostprijs mee te nemen als één van de componenten van de marginale kosten voor verspreiding als bedoeld in deze richtlijn.

²² Richtlijn 2002/58/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 juli 2002 betreffende de verwerking van persoonsgegevens en de bescherming van de persoonlijke levenssfeer in de sector elektronische communicatie (richtlijn betreffende privacy en elektronische communicatie) (PB L 201 van 31.7.2002, blz. 37).

- (53) *Bij het nemen van besluiten over de reikwijdte en de voorwaarden voor het hergebruik van overheidsdocumenten die persoonsgegevens bevatten, bijvoorbeeld in de gezondheidszorg, dienen er wellicht overeenkomstig artikel 35 van Verordening (EU) 2016/679 gegevensbeschermingseffectbeoordelingen te worden verricht.*
- (54) Deze richtlijn laat de intellectuele-eigendomsrechten van derde partijen onverlet. De term intellectuele-eigendomsrechten heeft alleen betrekking op het auteursrecht en de naburige rechten, inclusief sui-generisvormen van bescherming. Deze richtlijn is niet van toepassing op documenten waarop industriële-eigendomsrechten rusten, zoals octrooien en ingeschreven modellen en merken. Deze richtlijn heeft geen gevolgen voor het bestaan of bezit van intellectuele-eigendomsrechten van openbare lichamen en houdt geen enkele beperking in voor de uitoefening van deze rechten buiten de door deze richtlijn gestelde grenzen. De **overeenkomstig** deze richtlijn opgelegde verplichtingen zijn alleen van toepassing als zij verenigbaar zijn met de internationale overeenkomsten inzake de bescherming van intellectuele-eigendomsrechten, in het bijzonder de Berner Conventie voor de bescherming van werken van letterkunde en kunst (de "Berner conventie") **■**, de Overeenkomst inzake de handelsaspecten van de intellectuele eigendom (de "TRIPS-overeenkomst") en **het WIPO-verdrag inzake auteursrecht (the WIPO Copyright Treaty, het "WCT")**. Openbare lichamen dienen evenwel hun auteursrechten op dusdanige wijze uit te oefenen dat hergebruik wordt vergemakkelijkt.

- (55) Rekening houdend met het recht van de Unie en de internationale verplichtingen van de lidstaten en de Unie, met name uit hoofde van de Berner Conventie *en de* TRIPS-overeenkomst, moeten documenten waarvan de intellectuele-eigendomsrechten bij derden berusten, worden uitgesloten van het toepassingsgebied van deze richtlijn. Wanneer een derde oorspronkelijk eigenaar was van de intellectuele-eigendomsrechten voor een document dat in het bezit is van een bibliotheek (met inbegrip van universiteitsbibliotheken), museum of archief en waarvoor de beschermingstermijn nog niet verstreken is, dan dient dat document in de zin van deze richtlijn te worden beschouwd als een document waarvan de intellectuele-eigendomsrechten bij een derde berusten.
- (56) Deze richtlijn mag geen afbreuk doen aan de rechten van werknemers van openbare lichamen op grond van het nationale recht, met inbegrip van economische en morele rechten.
- (57) Wanneer een document bovendien beschikbaar wordt gesteld voor hergebruik dient het desbetreffende openbare lichaam het recht op exploitatie van dat document te behouden.
- (58) *Deze richtlijn doet geen afbreuk aan Richtlijn 2014/24/EU.*

- (59) Middelen die potentiële hergebruikers helpen voor hergebruik beschikbare documenten en de voorwaarden voor hergebruik te vinden, kunnen het grensoverschrijdende gebruik van overheidsdocumenten aanzienlijk vereenvoudigen. Bijgevolg dienen de lidstaten in te staan voor praktische regelingen die hergebruikers helpen bij het zoeken naar voor hergebruik beschikbare documenten. Voorbeelden van dergelijke praktische regelingen zijn overzichtslijsten, die bij voorkeur online toegankelijk moeten zijn, van de belangrijkste documenten (documenten die vaak worden hergebruikt of het potentieel hebben vaak te worden hergebruikt) en portaalsites met links naar gedecentraliseerde overzichtslijsten.
- Met het oog op hergebruik dienen de lidstaten ook de beschikbaarheid van overheidsinformatie op lange termijn te bevorderen, zulks overeenkomstig het toepasselijke bewaringsbeleid.*
- (60) *De Commissie dient de samenwerking tussen de lidstaten te faciliteren en ondersteuning te verlenen voor het ontwerpen, testen, uitvoeren en uitrollen van interoperabele elektronische interfaces met het oog op de ontwikkeling van efficiëntere en veiligere overheidsdiensten.*

- (61) Deze richtlijn geldt onverminderd Richtlijn 2001/29/EG van het Europees Parlement en de Raad²³ . In deze richtlijn worden de voorwaarden bepaald waaronder openbare lichamen hun intellectuele-eigendomsrechten op de interne informatiemarkt kunnen uitoefenen wanneer zij toestemming verlenen voor het hergebruik van documenten. *Wanneer* openbare lichamen over het recht beschikken als bedoeld in artikel 7, lid 1, van Richtlijn 96/9/EG, mogen zij *dat recht* niet uitoefenen om het *hergebruik* van *bestaande documenten* te voorkomen of te beperken *buiten de door deze richtlijn gestelde beperkingen*.
- (62) De Commissie heeft steun verleend voor de ontwikkeling van een onlineverslag over de maturiteit inzake open data met relevante prestatie-indicatoren betreffende hergebruik van overheidsinformatie in alle lidstaten. Een regelmatige actualisering van dat verslag zal bijdragen tot de uitwisseling van informatie tussen de lidstaten en de beschikbaarheid van informatie over het beleid en de praktijk in de hele Unie.
- (63) Het is noodzakelijk ervoor te zorgen dat de lidstaten toezien op de omvang van het hergebruik van overheidsinformatie, de voorwaarden waaronder deze beschikbaar wordt gesteld en de praktijk op het gebied van rechtsmiddelen.

²³ Richtlijn 2001/29/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 mei 2001 betreffende de harmonisatie van bepaalde aspecten van het auteursrecht en de naburige rechten in de informatiemaatschappij (PB L 167 van 22.6.2001, blz. 10).

- (64) De Commissie kan de lidstaten helpen deze richtlijn op consequente wijze uit te voeren door, na raadpleging van de belanghebbende partijen, richtsnoeren te verschaffen over met name de aanbevolen standaardlicenties, datasets en vergoedingen voor het hergebruik van documenten en die richtsnoeren te actualiseren.
- (65) Een van de belangrijkste doelstellingen van de totstandbrenging van de interne markt is het scheppen van voorwaarden die de ontwikkeling van de gehele Unie bestrijkende diensten bevorderen. Bibliotheken (met inbegrip van universiteitsbibliotheken), musea en archieven bezitten een grote hoeveelheid waardevolle overheidsinformatie, met name sinds de hoeveelheid materiaal in het publieke domein aanzienlijk is toegenomen door digitaliseringsprojecten. Die verzamelingen van cultureel erfgoed en de daarmee samenhangende metagegevens zijn een mogelijke basis voor producten en diensten op het gebied van digitale inhoud en houden enorme mogelijkheden in voor hergebruik in sectoren zoals leren en toerisme. Andere soorten culturele instellingen, zoals orkesten, operahuizen, balletgezelschappen en theaters, met inbegrip van de archieven die daar deel van uitmaken, moeten buiten het toepassingsgebied van deze richtlijn blijven omdat podiumkunsten specifiek zijn en omdat vrijwel al hun materiaal onder intellectuele-eigendomsrechten van derde partijen valt.

- (66) Teneinde de voorwaarden te scheppen voor de ondersteuning van het hergebruik van documenten, dat belangrijke sociaal-economische voordelen meebrengt met een uiterst grote waarde voor de economie en de samenleving, ***moet in een bijlage een lijst van thematische categorieën van hoogwaardige datasets worden vastgesteld. Bij wijze van voorbeeld en zonder afbreuk te doen aan de uitvoeringshandelingen waarin de hoogwaardige datasets worden vastgesteld waarop de specifieke vereisten van deze richtlijn van toepassing moeten zijn, alsmede rekening houdend met de richtsnoeren van de Commissie inzake aanbevolen standaardlicenties, datasets en kostentoerekening voor het hergebruik van documenten, zouden de thematische categorieën onder meer betrekking kunnen hebben op postcodes, nationale en lokale kaarten (geospatiale data), energieverbruik en satellietbeelden (aardobservatie en milieu), in-sitodata afkomstig van instrumenten en weersvoorspellingen (meteorologische data), demografische en economische indicatoren (statistiek), handelsregisters en registratienummers (bedrijven en eigendom van bedrijven), en verkeersborden en binnenwateren (mobiliteit).***

(67) ***Teneinde de lijst van thematische categorieën van hoogwaardige datasets te wijzigen door er nieuwe thematische categorieën aan toe te voegen, moet de*** bevoegdheid om overeenkomstig artikel 290 VWEU handelingen vast te stellen, aan de Commissie worden overgedragen. Het is van bijzonder belang dat de Commissie bij haar voorbereidende werkzaamheden tot passende raadplegingen overgaat, onder meer op deskundigenniveau, en dat die raadplegingen gebeuren in overeenstemming met de beginselen die zijn vastgelegd in het Interinstitutioneel Akkoord van 13 april 2016 over beter wetgeven²⁴. Met name om te zorgen voor gelijke deelname aan de voorbereiding van gedelegeerde handelingen, ontvangen het Europees Parlement en de Raad alle documenten op hetzelfde tijdstip als de deskundigen van de lidstaten, en hebben hun deskundigen systematisch toegang tot de vergaderingen van de deskundigengroepen van de Commissie die zich bezighouden met de voorbereiding van gedelegeerde handelingen.

²⁴ PB L 123 van 12.5.2016, blz. 1.

- (68) Een Uniebrede lijst van datasets met een bijzonder potentieel om sociaal-economische baten te genereren, gekoppeld aan geharmoniseerde voorwaarden voor hergebruik, is een belangrijke randvoorwaarde voor grensoverschrijdende datatoepassingen en -diensten. ***Om eenvormige voorwaarden te waarborgen voor de uitvoering van deze richtlijn, moeten aan de Commissie uitvoeringsbevoegdheden worden toegekend teneinde het hergebruik van documenten, dat belangrijke sociaal-economische voordelen meebrengt, te steunen door een lijst vast te stellen van specifieke hoogwaardige datasets waarop specifieke vereisten van de onderhavige richtlijn van toepassing zijn, samen met de regelingen voor de publicatie en het hergebruik van die gegevens. Bijgevolg zullen die specifieke vereisten niet van toepassing zijn vóór de vaststelling door de Commissie van uitvoeringshandelingen.*** De lijst dient rekening te houden met sectorale ***Unierechtshandelingen*** die de publicatie van datasets regelen, zoals Richtlijnen 2007/2/EG en 2010/40/EU, om te waarborgen dat datasets volgens overeenkomstige standaarden en in het kader van sets van metadata beschikbaar worden gesteld. De lijst moet worden gebaseerd op de in deze richtlijn vastgestelde thematische categorieën. ***Bij het opstellen van die lijst dient de Commissie passende raadplegingen te organiseren, onder meer op deskundigenniveau. Bovendien moet bij de beslissing over de vraag of gegevens die in het bezit zijn van overheidsondernemingen in de lijst moeten worden opgenomen dan wel vrij beschikbaar moeten worden gemaakt, rekening worden gehouden met de gevolgen voor de mededinging op de relevante markten. Die bevoegdheden moeten worden uitgeoefend overeenkomstig Verordening (EU) nr. 182/2011 van het Europees Parlement en de Raad***²⁵.

²⁵ Verordening (EU) nr. 182/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 februari 2011 tot vaststelling van de algemene voorschriften en beginselen die van toepassing zijn op de wijze waarop de lidstaten de uitoefening van de uitvoeringsbevoegdheden door de Commissie controleren (PB L 55 van 28.2.2011, blz. 13).

- (69) Teneinde een maximaal effect te sorteren en hergebruik te faciliteren, moeten de hoogwaardige datasets kosteloos en met zo weinig mogelijk wettelijke beperkingen beschikbaar worden gesteld. Deze datasets moeten ook via API's worden gepubliceerd. Dit belet openbare lichamen echter niet diensten in rekening te brengen die zij in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag in verband met hoogwaardige datasets verlenen, meer bepaald wat betreft de certificering van de authenticiteit of waarheidsgetrouwheid van documenten.

- (70) Daar de doelstellingen van deze richtlijn, namelijk het vereenvoudigen van de totstandbrenging van informatieproducten en -diensten op Unieniveau gebaseerd op overheidsdocumenten, het zorgen voor doelmatig grensoverschrijdend gebruik van overheidsdocumenten, enerzijds door particuliere bedrijven, en met name door kleine en middelgrote ondernemingen, voor informatieproducten en -diensten met toegevoegde waarde, en anderzijds door burgers met het oog op de bevordering van het vrije verkeer van informatie en communicatie, niet voldoende door de lidstaten kunnen worden verwezenlijkt, maar vanwege de toepassing van het voorgestelde optreden op Unieniveau, beter door de Unie kunnen worden verwezenlijkt, kan de Unie, overeenkomstig het in artikel 5 van het Verdrag betreffende de Europese Unie neergelegde subsidiariteitsbeginsel, maatregelen nemen. Overeenkomstig het in hetzelfde artikel neergelegde evenredigheidsbeginsel gaat deze richtlijn niet verder dan nodig is om deze doelstellingen te verwezenlijken.
- (71) Deze richtlijn neemt de grondrechten in acht en houdt rekening met de beginselen die met name zijn vastgelegd in het Handvest, met inbegrip van het recht op eerbiediging van het privéleven, de bescherming van persoonsgegevens, het recht op eigendom en de integratie van personen met een handicap. Geen enkele bepaling van deze richtlijn mag worden uitgelegd of uitgevoerd op een wijze die strijdig is met het Verdrag van de Raad van Europa tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden.

- (72) *De Europese toezichthouder voor gegevensbescherming werd overeenkomstig artikel 28, lid 2, van Verordening (EG) nr. 45/2001 geraadpleegd en heeft op 10 juli 2018 advies uitgebracht*²⁶.
- (73) De Commissie dient de toepassing van deze richtlijn te evalueren. Op grond van het Interinstitutioneel Akkoord van 13 april 2016 over beter wetgeven moet die evaluatie gebaseerd zijn op de volgende vijf criteria: doelmatigheid, doeltreffendheid, relevantie, samenhang en meerwaarde, en de basis vormen voor effectbeoordelingen van mogelijkheden voor verder optreden.
- (74) Deze richtlijn dient de verplichtingen van de lidstaten met betrekking tot de in deel B van bijlage II bepaalde termijnen voor omzetting in nationaal recht van de aldaar genoemde richtlijnen onverlet te laten,

HEBBEN DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

²⁶ PB C 305, 30.8.2018, blz. 7.

HOOFDSTUK 1

ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1

Onderwerp en toepassingsgebied

1. ***Om het gebruik van open data te bevorderen en innovatie in producten en diensten te stimuleren, stelt*** deze richtlijn een pakket minimumvoorschriften vast voor het hergebruik en de praktische regelingen om hergebruik te faciliteren van:
 - a) bestaande documenten die in het bezit zijn van openbare lichamen van de lidstaten;
 - b) bestaande documenten van overheidsondernemingen die:
 - i) actief zijn op de in Richtlijn 2014/25/EU gedefinieerde gebieden;
 - ii) optreden als exploitant van openbare diensten op grond van artikel 2 van Verordening (EG) nr. 1370/2007;
 - iii) als luchtvaartmaatschappij openbardienstverplichtingen vervullen op grond van artikel 16 van Verordening (EG) nr. 1008/2008; of
 - iv) als reder openbare diensten verrichten op grond van artikel 4 van Verordening (EEG) nr. 3577/92;

- c) onderzoeksgegevens op grond van de voorwaarden van artikel 10 **II**.

2. Deze richtlijn is niet van toepassing op:

- a) documenten waarvan de verstrekking een activiteit is die niet valt onder de openbare taak van de betrokken openbare lichamen, als bepaald bij wet of ander bindend voorschrift van de lidstaat of, indien een voorschrift ter zake ontbreekt, als overeenkomstig de gangbare bestuurspraktijk van de betrokken lidstaat, mits de afbakening van de overheidstaken transparant is en aan toetsing is onderworpen;
- b) documenten van overheidsondernemingen die:
 - i) zijn geproduceerd buiten de context van de levering van diensten van algemeen belang als gedefinieerd in de wetgeving of andere bindende regels in de lidstaten;
 - ii) ***verband houden met activiteiten die rechtstreeks blootstaan aan concurrentie en bijgevolg op grond van artikel 34 van Richtlijn 2014/25/EU niet onder aanbestedingsregels vallen;***
- c) documenten ***waarvan de intellectuele-eigendomsrechten bij derden berusten;***

- d) documenten, zoals gevoelige gegevens**, waartoe de toegang is uitgesloten op basis van de toegangsregelingen van de lidstaat, onder meer wegens:
- i) de bescherming van de nationale veiligheid (d.w.z. staatsveiligheid), defensie of openbare veiligheid;
 - ii) statistisch geheim;
 - iii) handelsgeheim (waaronder bedrijfs- of beroepsgeheim);
- e) documenten waartoe de toegang uitgesloten of beperkt is op grond van de bescherming van gevoelige informatie in verband met de bescherming van kritieke infrastructuur als gedefinieerd in artikel 2, punt d), van Richtlijn 2008/114/EG;**
- f)** documenten waartoe de toegang beperkt is uit hoofde van de toegangsregelingen in de lidstaten, onder meer in gevallen waarin burgers of rechtspersonen moeten aantonen dat zij er een bijzonder belang bij hebben toegang tot de documenten te krijgen;
- g) ■ logo's, wapens en insignes;**

- h)* documenten waartoe de toegang uit hoofde van de toegangsregelingen uitgesloten of beperkt is op grond van de bescherming van persoonsgegevens, en gedeelten van documenten die uit hoofde van die regelingen toegankelijk zijn, maar persoonsgegevens bevatten waarvan het hergebruik wettelijk onverenigbaar is verklaard met het recht betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens ***of waarvan het hergebruik wettelijk is aangemerkt als een ondermijning van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer en de integriteit van het individu, met name in overeenstemming met het Unierecht of het nationale recht betreffende de bescherming van persoonsgegevens;***
- i)* documenten in het bezit van openbare omroepen of hun dochterondernemingen en van andere entiteiten of hun dochterondernemingen ten behoeve van de vervulling van een publieke omroepaak;
- j)* documenten in het bezit van andere culturele instellingen dan bibliotheken (met inbegrip van universiteitsbibliotheken), musea en archieven;

- k) documenten in het bezit van onderwijsinstellingen van het secundair of lager niveau, en, in het geval van alle andere onderwijsinstellingen, andere dan de in lid 1, onder c), bedoelde documenten;
 - l) andere dan de in lid 1, onder c), bedoelde documenten van onderzoeksinstellingen en organisaties die onderzoek financieren, met inbegrip van organisaties die zijn opgericht voor de overdracht van onderzoeksresultaten.
3. Deze richtlijn bouwt voort op de bestaande Unie- en **nationale** toegangsregelingen ■ en laat deze onverlet.
4. ***Deze richtlijn doet geen afbreuk aan het Unierecht of het nationale recht betreffende de bescherming van persoonsgegevens, met name Verordening (EU) 2016/679 en Richtlijn 2002/58/EG, en de overeenkomstige bepalingen van nationaal recht.***

5. De verplichtingen die **overeenkomstig** deze richtlijn worden opgelegd, zijn alleen van toepassing als zij verenigbaar zijn met de bepalingen van de internationale overeenkomsten inzake de bescherming van intellectuele-eigendomsrechten, in het bijzonder de Berner Conventie ■, de TRIPS-overeenkomst **en het WCT**.
6. Openbare lichamen oefenen het bij artikel 7, lid 1, van Richtlijn 96/9/EG verleende recht van een fabrikant van een databank niet uit om het hergebruik van documenten ■ tegen te gaan **of om het hergebruik buiten de bij deze richtlijn bepaalde grenzen te beperken**.
7. Deze richtlijn regelt het hergebruik van bestaande documenten van openbare lichamen **en overheidsondernemingen** van de lidstaten, met inbegrip van documenten waarop Richtlijn 2007/2/EG van toepassing is.

Artikel 2

Definities

Voor de toepassing van deze richtlijn wordt verstaan onder:

- 1) "openbaar lichaam": de staats-, regionale en lokale overheidsinstanties, publiekrechtelijke instellingen of samenwerkingsverbanden bestaande uit één of meer van deze overheidsinstanties of één of meer van deze publiekrechtelijke instellingen;
- 2) "publiekrechtelijke instellingen": instellingen die voldoen aan alle volgende kenmerken:
 - a) zij zijn opgericht voor het specifieke doel te voorzien in andere behoeften van algemeen belang dan die van industriële of commerciële aard;
 - b) zij bezitten rechtspersoonlijkheid, en
 - c) zij worden merendeels door de staats-, regionale of lokale overheidsinstanties of andere publiekrechtelijke instellingen gefinancierd, of hun beheer staat onder toezicht van deze instanties of instellingen, of zij hebben een bestuurs-, leidinggevend of toezichthoudend orgaan waarvan de leden voor meer dan de helft door de staat, de regionale of lokale overheidsinstanties of andere publiekrechtelijke instellingen zijn aangewezen;

- 3) "overheidsonderneming": elke onderneming die ***actief is op de in artikel 1, lid 1, onder b), genoemde gebieden en*** waarop de openbare lichamen direct of indirect een overheersende invloed kunnen uitoefenen uit hoofde van eigendom, financiële deelname of de op de onderneming van toepassing zijnde voorschriften. ***Er wordt uitgegaan van een overheersende invloed van de openbare lichamen in elk van de volgende gevallen waarin die lichamen, direct of indirect:***
- a) de meerderheid van het geplaatste kapitaal van de onderneming bezitten;***
 - b) over de meerderheid van de stemrechten verbonden aan de door de onderneming uitgegeven aandelen beschikken;***
 - c) meer dan de helft van de leden van het bestuurs-, het leidinggevend of het toezichthoudend orgaan van de onderneming kunnen aanwijzen;***
- 4) "universiteit": een openbaar lichaam dat postsecundair hoger onderwijs verstrekt dat tot een academische graad leidt;
- 5) "***standaardlicentie***": een reeks vooraf bepaalde voorwaarden voor hergebruik, in een digitaal formaat, bij voorkeur verenigbaar met gestandaardiseerde openbare licenties die online beschikbaar zijn;

- 6) "document":
- a) eender welke inhoud, ongeacht het medium (op papier of in elektronische vorm of als geluids-, beeld- of audiovisuele opname); of
 - b) eender welk deel van een dergelijke inhoud;
- 7) ***"anonimisering": het proces waarbij documenten worden omgezet in anonieme documenten die geen betrekking hebben op een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon, of het proces waarbij persoonsgegevens zodanig anoniem worden gemaakt dat de betrokkene niet of niet meer identificeerbaar is;***
- 8) "dynamische gegevens": documenten in ***digitale*** vorm die frequent of in real time worden geactualiseerd, ***met name wegens hun volatiliteit of omdat ze snel verouderd-zijn; gegevens die door sensoren zijn gegenereerd, worden doorgaans als dynamische gegevens beschouwd;***
- 9) "onderzoeksgegevens": andere documenten in digitale vorm dan wetenschappelijke publicaties, die worden verzameld of geproduceerd tijdens wetenschappelijke onderzoeksactiviteiten en die als bewijs in het onderzoeksproces worden gebruikt, of waarvan binnen de onderzoeksgemeenschap algemeen wordt erkend dat ze noodzakelijk zijn om onderzoeksresultaten te valideren;

- 10) "hoogwaardige datasets": documenten waarvan het hergebruik belangrijke **■** voordelen biedt *voor de samenleving, het milieu en de economie*, met name vanwege hun geschiktheid voor het ontwikkelen van diensten met toegevoegde waarde en van toepassingen **■**, *en voor het scheppen van nieuwe, hoogwaardige en fatsoenlijke banen*, en vanwege het aantal potentiële begunstigden van op basis van die datasets ontwikkelde diensten of toepassingen met toegevoegde waarde;
- 11) "hergebruik": het gebruik door natuurlijke personen of rechtspersonen van documenten die in het bezit zijn van:
- a) openbare lichamen voor andere commerciële of niet-commerciële doeleinden dan het oorspronkelijk doel binnen de publieke taak waarvoor de documenten zijn geproduceerd, met uitzondering van de uitwisseling van documenten tussen openbare lichamen uitsluitend met het oog op de vervulling van hun openbare taken; of
 - b) *overheidsondernemingen voor andere commerciële of niet-commerciële doeleinden dan het oorspronkelijk doel van dienstverlening in het algemeen belang waarvoor de documenten zijn geproduceerd, met uitzondering van de uitwisseling van documenten tussen overheidsondernemingen en openbare lichamen uitsluitend met het oog op de vervulling van de openbare taken van openbare lichamen;*

- 12)** "persoonsgegevens": persoonsgegevens als gedefinieerd in artikel **4, punt 1, van Verordening (EU) 2016/679**;
- 13)** "machinaal leesbaar formaat": een bestandsformaat dat zodanig is gestructureerd dat softwaretoepassingen specifieke gegevens, met inbegrip van individuele feitenbeschrijvingen, en hun interne structuur gemakkelijk kunnen identificeren, herkennen en extraheren;
- 14)** "open formaat": een bestandsformaat dat platformonafhankelijk is en voor het publiek beschikbaar is zonder enige beperking die het hergebruik van documenten belemmert;
- 15)** "formele open standaard": een standaard die schriftelijk is vastgesteld, met vermelding van specificaties voor de vereisten betreffende de wijze waarop de interoperabiliteit van de software moet worden gegarandeerd;
- 16)** "redelijk rendement op investeringen": een percentage van het totale tarief, bovenop de kosten die mogen worden doorberekend, dat maximaal 5 procentpunten hoger ligt dan de vaste rente van de ECB;
- 17)** "derde partij": een natuurlijke of rechtspersoon die geen openbaar lichaam of overheidsonderneming is en die de gegevens in zijn bezit heeft.

Artikel 3

Algemeen beginsel

1. Met inachtneming van lid 2 van dit artikel, zorgen de lidstaten ervoor dat de documenten waarop deze richtlijn overeenkomstig artikel 1 van toepassing is, hergebruikt kunnen worden voor commerciële of niet-commerciële doeleinden, overeenkomstig de hoofdstukken III en IV.
2. Voor documenten waarvoor intellectuele-eigendomsrechten berusten bij bibliotheken (met inbegrip van universiteitsbibliotheken), musea en archieven en voor documenten van overheidsondernemingen zien de lidstaten erop toe dat die documenten, indien toestemming is verleend voor het hergebruik ervan, kunnen worden hergebruikt voor commerciële of niet-commerciële doeleinden, overeenkomstig de hoofdstukken III en IV.

HOOFDSTUK II

VERZOEKEN OM HERGEBRUIK

Artikel 4

Behandeling van verzoeken om hergebruik

1. Openbare lichamen behandelen verzoeken om hergebruik en stellen de documenten aan de verzoeker beschikbaar voor hergebruik, waar mogelijk en passend langs elektronische weg, of stellen, indien een licentie vereist is, het licentieaanbod aan de aanvrager op binnen een redelijke termijn die strookt met de voor de behandeling van een verzoek om toegang tot deze documenten vastgestelde termijnen.

2. Wanneer geen termijnen of andere regels voor de spoedige verstrekking van documenten zijn vastgesteld, behandelen de openbare lichamen het verzoek en verstrekken zij de verzoeker de documenten voor hergebruik of stellen zij, indien een licentie is vereist, het licentieaanbod aan de aanvrager ***zo spoedig mogelijk en in elk geval*** binnen 20 werkdagen na de ontvangst van het verzoek op. Voor uitgebreide of ingewikkelde verzoeken kan die termijn met 20 werkdagen worden verlengd. In dat geval wordt de aanvrager er ***zo spoedig mogelijk en in elk geval*** binnen drie weken na zijn oorspronkelijk verzoek van in kennis gesteld dat de behandeling van zijn verzoek meer tijd zal vergen, ***met vermelding van de redenen daarvoor***.
3. In geval van een afwijzende beslissing delen de openbare lichamen de verzoeker de gronden voor de afwijzing van het verzoek mede, waarbij zij zich baseren op de toepasselijke bepalingen van de toegangsregeling in de betrokken lidstaat of de bepalingen ter omzetting van deze richtlijn en in het bijzonder artikel 1, lid 2, onder a) tot en met h), of artikel 3 zijn genomen. Ingeval een afwijzende beslissing gebaseerd is op artikel 1, lid 2, onder c), verwijst het openbare lichaam in zijn beslissing naar de natuurlijke of rechtspersoon bij wie de rechten berusten, indien deze bekend is, of naar de licentiegever van wie het openbare lichaam het betrokken materiaal heeft verkregen. Bibliotheken (met inbegrip van universiteitsbibliotheken), musea en archieven, zijn niet verplicht deze verwijzing op te nemen.

4. In elke beslissing over hergebruik wordt verwezen naar de rechtsmiddelen die de verzoeker ter beschikking staan indien hij de beslissing wenst aan te vechten. De rechtsmiddelen omvatten de mogelijkheid tot herziening door een onpartijdige herzieningsinstantie die over de nodige deskundigheid beschikt, zoals de nationale mededingingsautoriteit, de **bevoegde** autoriteit inzake toegang tot documenten, **de toezichthoudende autoriteit die is ingesteld in overeenstemming met Verordening (EU) 2016/679** of een nationale rechterlijke instantie, waarvan de beslissingen bindend zijn voor het betrokken openbaar lichaam.
5. ***Voor de toepassing van dit artikel stellen de lidstaten praktische regelingen vast ter facilitering van een doeltreffend hergebruik van documenten. Die regelingen kunnen met name betrekking hebben op de middelen voor het verstrekken van adequate informatie over de in deze richtlijn bedoelde rechten en voor het bieden van relevante ondersteuning en begeleiding.***
6. De volgende entiteiten hoeven niet te voldoen aan dit artikel:
- a) overheidsondernemingen;
 - b) onderwijsinstellingen, onderzoeksinstituten en organisaties die onderzoek financieren.

HOOFDSTUK III VOORWAARDEN VOOR HERGEBRUIK

Artikel 5 Beschikbare formaten

1. Onverminderd hoofdstuk V stellen openbare lichamen en overheidsondernemingen hun documenten beschikbaar in de reeds bestaande formaten of talen en, indien mogelijk en passend, elektronisch, in *formaten die open* ■ , machinaal leesbaar ■ , *toegankelijk, vindbaar en herbruikbaar zijn*, samen met hun metadata. Zowel het formaat als de metadata dienen zoveel mogelijk aan formele open standaarden te voldoen.
2. *De lidstaten moedigen openbare lichamen en overheidsondernemingen aan om documenten die binnen het toepassingsgebied van deze richtlijn vallen, te produceren en beschikbaar te stellen overeenkomstig het beginsel "open door ontwerp en door standaardinstellingen" ("open by design and by default").*
3. Lid 1 behelst geen verplichting voor openbare lichamen ■ om documenten te creëren of aan te passen of om uittreksels te verstrekken om aan dat lid te voldoen indien dit een onevenredig grote inspanning vereist die verder gaat dan een eenvoudige handeling.

4. Openbare lichamen ■ worden niet verplicht een bepaalde soort documenten te blijven produceren en op te slaan met het oog op het hergebruik van die documenten door een particuliere of publieke organisatie.
5. Dynamische gegevens worden door openbare lichamen ■ onmiddellijk nadat ze zijn verzameld via passende API's ***en, in voorkomend geval, in de vorm van een bulksgewijze download***, beschikbaar gesteld voor hergebruik.
6. Wanneer het beschikbaar stellen van dynamische gegevens onmiddellijk na het verzamelen ervan, zoals bedoeld in lid 5, de ■ financiële en technische mogelijkheden van het openbare lichaam zou overstijgen ***omdat dit een onevenredige inspanning zou vergen***, worden die dynamische gegevens ***voor hergebruik*** beschikbaar gesteld binnen een termijn ***of met tijdelijke technische beperkingen*** die de exploitatie van hun economisch ***en sociaal*** potentieel niet onnodig in het gedrang brengen.

7. *De leden 1 tot en met 6 zijn van toepassing op bestaande documenten die in het bezit zijn van overheidsondernemingen en die voor hergebruik beschikbaar zijn.*
8. *De hoogwaardige datasets, waarvan de lijst wordt vastgesteld overeenkomstig artikel 14, lid 1, worden in een machinaal leesbaar formaat voor hergebruik beschikbaar gesteld via API's en, in voorkomend geval, in de vorm van een bulksgewijze download.*

Artikel 6

Tarifieringsbeginselen

1. Voor het *hergebruik* van documenten wordt geen vergoeding aangerekend.

De terugvordering van de marginale kosten voor *de* vermenigvuldiging, verstrekking en verspreiding *van documenten, evenals* voor de anonimisering van persoonsgegevens en voor maatregelen ter bescherming van commercieel vertrouwelijke informatie *kan evenwel worden toegestaan.*
2. Bij wijze van uitzondering is lid 1 niet van toepassing op:
 - a) openbare lichamen die verplicht zijn inkomsten te genereren om een aanzienlijk deel van de kosten van de uitoefening van hun openbare taken te dekken;

b) bibliotheken (met inbegrip van universiteitsbibliotheken), musea en archieven;

c) overheidsondernemingen.

3. ***De lidstaten publiceren een onlinelijst van de openbare lichamen als bedoeld in lid 2, onder a).***

4. In de in lid 2, onder a) en c), bedoelde gevallen wordt de totale vergoeding berekend aan de hand van objectieve, transparante en controleerbare criteria. Die criteria worden door de lidstaten vastgesteld.

De totale inkomsten uit het verstrekken van documenten en het verlenen van toestemming voor het hergebruik van documenten mogen over de desbetreffende berekeningsperiode genomen niet hoger zijn dan de kosten van de verzameling, productie, vermenigvuldiging **■**, verspreiding **en opslag ervan, vermeerderd met een redelijk rendement op investeringen**, en – indien van toepassing – de anonimisering van persoonsgegevens en maatregelen ter bescherming van commercieel vertrouwelijke informatie **■**.

De vergoeding wordt berekend overeenkomstig de toepasselijke boekhoudkundige beginselen.

5. Indien er door de in lid 2, onder **b**), bedoelde openbare lichamen een vergoeding wordt verlangd, mogen de totale inkomsten uit het verstrekken en het verlenen van toestemming voor hergebruik van documenten over de desbetreffende berekeningsperiode genomen niet hoger zijn dan de kosten van de verzameling, productie, vermenigvuldiging, verspreiding, **opslag**, conservering en vereffening van rechten en – indien van toepassing – de anonimisering van persoonsgegevens en maatregelen ter bescherming van commercieel vertrouwelijke informatie, vermeerderd met een redelijk rendement op investeringen.

De vergoeding wordt berekend overeenkomstig de boekhoudkundige beginselen die op de betrokken openbare lichamen van toepassing zijn.

6. Hergebruik van het volgende is kosteloos voor de gebruiker:
- a) met inachtneming van artikel 14, leden 3, 4 en 5, de hoogwaardige datasets, waarvan de lijst wordt vastgesteld overeenkomstig artikel 14, lid 1;
 - b) in artikel 1, lid 1, onder c), bedoelde onderzoeksgegevens.

Artikel 7

Transparantie

1. In het geval van standaardvergoedingen voor het hergebruik van documenten worden de eventuele voorwaarden en het eigenlijke bedrag van die vergoedingen, met inbegrip van de berekeningsgrondslag ervoor, vooraf vastgesteld en bekendgemaakt, indien mogelijk en passend langs elektronische weg.
2. In het geval van andere dan de in lid 1 genoemde vergoedingen voor hergebruik worden de factoren waarmee rekening wordt gehouden bij de berekening van die vergoedingen vooraf aangegeven. Op verzoek geeft de houder van de documenten in kwestie ook aan hoe die vergoedingen zijn berekend met betrekking tot een specifiek verzoek om hergebruik.

I

3. De openbare lichamen zorgen ervoor dat verzoekers om hergebruik van documenten in kennis worden gesteld van de rechtsmiddelen tegen besluiten of handelingen die hen betreffen.

Artikel 8
Standaardlicenties

1. ***Het hergebruik van documenten mag niet worden onderworpen aan voorwaarden, tenzij die voorwaarden objectief, evenredig en niet-discriminerend zijn en gerechtvaardigd worden door een doel van algemeen belang.***

Wanneer hergebruik aan voorwaarden wordt onderworpen, mogen ***die*** voorwaarden de mogelijkheden tot hergebruik niet nodeloos beperken, noch gebruikt worden om de mededinging te beperken.

2. In de lidstaten waar licenties gebruikt worden, zorgen de lidstaten ervoor dat standaardlicenties het hergebruik van overheidsdocumenten, die aan specifieke licentieaanvragen kunnen worden aangepast, in digitaal formaat beschikbaar zijn en elektronisch kunnen worden verwerkt. De lidstaten moedigen het gebruik van dergelijke standaardlicenties aan.

Artikel 9

Praktische regelingen

1. De lidstaten stellen praktische regelingen vast die het zoeken naar voor hergebruik beschikbare documenten vereenvoudigen, zoals overzichtslijsten van de belangrijkste documenten met relevante metagegevens, die indien mogelijk en passend online en in machinaal leesbare formaten toegankelijk zijn en portaalsites met links naar de overzichtslijsten. Indien mogelijk vergemakkelijken de lidstaten het taaloverschrijdend zoeken naar documenten, ***met name door aggregatie van metadata op Unieniveau mogelijk te maken.***

De lidstaten moedigen tevens openbare lichamen aan om praktische regelingen te treffen voor het vergemakkelijken van de bewaring van documenten die beschikbaar zijn voor hergebruik.

2. ***De lidstaten zetten zich, in samenwerking met de Commissie, verder in voor een eenvoudigere toegang tot datasets, met name door te zorgen voor één enkel toegangspunt en door de geleidelijke beschikbaarstelling van geschikte datasets die in het bezit zijn van openbare lichamen met betrekking tot de documenten waarop deze richtlijn van toepassing is, alsmede tot de gegevens die in het bezit zijn van de instellingen van de Unie, in formaten die toegankelijk, gemakkelijk vindbaar en elektronisch herbruikbaar zijn.***

Artikel 10

Onderzoeksgegevens

1. De lidstaten ondersteunen de beschikbaarheid van onderzoeksgegevens middels nationale beleidsmaatregelen en relevante acties om met overheidsmiddelen gefinancierde onderzoeksgegevens beschikbaar te stellen ("openaccessbeleid") ***volgens het beginsel "open door standaardinstellingen" ("open by default") en verenigbaar met de FAIR-beginselen. In dat verband worden problemen met betrekking tot intellectuele-eigendomsrechten, bescherming en vertrouwelijkheid van persoonsgegevens, beveiliging en rechtmatige handelsbelangen in aanmerking genomen in overeenstemming met het beginsel "zo open als mogelijk, zo gesloten als nodig" ("as open as possible, as closed as necessary").*** Dat openaccessbeleid is gericht tot onderzoeksinstellingen en organisaties die onderzoek financieren.
2. Onverminderd artikel 1, lid 2, onder c), zijn onderzoeksgegevens herbruikbaar voor commerciële of niet-commerciële doeleinden overeenkomstig de hoofdstukken III en IV voor zover die gegevens met overheidsmiddelen zijn gefinancierd en ***onderzoekers, onderzoeksinstellingen of organisaties die onderzoek financieren ze al openbaar hebben gemaakt*** via een institutionele of thematische databank. In dat verband moet rekening worden gehouden met rechtmatige handelsbelangen, ***activiteiten inzake kennisoverdracht*** en reeds bestaande intellectuele-eigendomsrechten.

HOOFDSTUK IV

DISCRIMINATIEVERBOD EN EERLIJKE HANDEL

Artikel 11

Discriminatieverbod

1. De voorwaarden voor het hergebruik van documenten mogen niet discriminerend zijn voor vergelijkbare categorieën van hergebruik, met inbegrip van hergebruik over de landsgrenzen heen.
2. Indien documenten door een openbaar lichaam worden hergebruikt als basismateriaal voor commerciële activiteiten van dat openbare lichaam die buiten de openbare taak vallen, zijn op de verstrekking van documenten voor deze activiteiten dezelfde vergoedingen en andere voorwaarden van toepassing als die welke gelden voor andere gebruikers.

Artikel 12

Exclusiviteitsregelingen

1. Het hergebruik van documenten staat open voor alle potentiële marktdeelnemers, zelfs indien één of meer marktdeelnemers reeds op die documenten gebaseerde producten met toegevoegde waarde exploiteren. Contracten of andere overeenkomsten tussen een openbaar lichaam dat of overheidsonderneming die deze documenten in bezit heeft en derden mogen geen exclusiviteitsrechten verlenen.

2. Wanneer een exclusief recht echter noodzakelijk is voor het verlenen van een dienst van algemeen belang, dient periodiek, doch in ieder geval om de drie jaar, te worden nagegaan of de redenen daarvoor nog steeds geldig zijn. Exclusiviteitsregelingen die op of na ... [de datum van inwerkingtreding van deze richtlijn] zijn gesloten, worden minstens twee maanden voor hun inwerkingtreding **online** openbaar gemaakt. De uiteindelijke regelingen zijn transparant en worden **online** openbaar gemaakt.

Dit lid is niet van toepassing op de digitalisering van culturele hulpbronnen.

3. Niettegenstaande lid 1, duurt, wanneer een exclusief recht betrekking heeft op de digitalisering van culturele hulpbronnen, de periode van exclusiviteit in het algemeen niet langer dan tien jaar. Indien die periode meer dan tien jaar bedraagt, wordt de duur ervan tijdens het elfde jaar en, indien van toepassing, daarna om de zeven jaar, getoetst.

De in de eerste alinea bedoelde regelingen die exclusieve rechten toekennen zijn transparant en worden openbaar gemaakt.

In geval van een in de eerste alinea bedoeld exclusief recht, wordt in de desbetreffende overeenkomst vastgesteld dat het desbetreffende openbare lichaam kosteloos een kopie van de gedigitaliseerde culturele hulpbronnen krijgt. Die kopie is na afloop van de exclusiviteitsperiode beschikbaar voor hergebruik.

4. Juridische of praktische regelingen die, zonder expliciet in de toekenning van exclusiviteitsrechten te voorzien, tot doel hebben of redelijkerwijs kunnen worden geacht de beschikbaarheid van documenten voor hergebruik door andere partijen dan de derde partij bij de regeling te beperken, worden minstens twee maanden voor de inwerkingtreding van die regeling *online* openbaar gemaakt. De *gevolgen van die juridische of praktische regelingen voor de beschikbaarheid van gegevens voor hergebruik worden regelmatig, en in elk geval om de drie jaar, geëvalueerd. De uiteindelijke regelingen zijn transparant en worden online openbaar gemaakt.*
5. *Door openbare lichamen gesloten* exclusiviteitsregelingen die al bestonden op 17 juli 2013 en die niet voor een uitzondering als bedoeld in de leden 2 en 3 in aanmerking komen, worden aan het eind van het contract of in elk geval uiterlijk op 18 juli 2043 beëindigd.

Door overheidsondernemingen gesloten exclusiviteitsregelingen die al bestaan op ... [de datum van inwerkingtreding van deze richtlijn] en die niet voor een uitzondering als bedoeld in de leden 2 en 3 in aanmerking komen, worden aan het eind van het contract of in elk geval uiterlijk op ... [30 jaar na de datum van inwerkingtreding van deze richtlijn] beëindigd.

HOOFDSTUK V

HOOGWAARDIGE DATASETS

Artikel 13

Thematische categorieën van hoogwaardige datasets

1. **Om voorwaarden te scheppen die het hergebruik van hoogwaardige datasets ondersteunen, is een lijst van thematische categorieën van die datasets opgenomen in bijlage I.**
2. **De Commissie is bevoegd om overeenkomstig artikel 15 gedelegeerde handelingen vast te stellen tot wijziging van bijlage I door toevoeging van nieuwe thematische categorieën van hoogwaardige datasets om technologische en marktontwikkelingen te weerspiegelen.**

Artikel 14

Specifieke hoogwaardige datasets en regelingen voor publicatie en hergebruik

1. **De Commissie stelt, door middel van uitvoeringshandelingen, onder de documenten waarop deze richtlijn van toepassing is een lijst vast met specifieke hoogwaardige datasets die onder de categorieën in bijlage I vallen en die in het bezit zijn van openbare lichamen en overheidsondernemingen.**

Dergelijke specifieke hoogwaardige datasets:

- a) zijn, met inachtneming van de artikelen 3, 4 en 5, kosteloos beschikbaar;
- b) zijn machinaal leesbaar;
- c) **worden** via API's beschikbaar gesteld; en
- d) **worden, in voorkomend geval, in de vorm van bulksgewijze downloads verstrekt.**

Die uitvoeringshandelingen kunnen de regelingen voor de publicatie en het hergebruik van de hoogwaardige datasets bepalen. Dergelijke regelingen zijn compatibel met open standaardlicenties.

■

De regelingen kunnen voorwaarden bevatten betreffende *het* hergebruik **■**, de formaten van data en metadata en de technische regelingen voor de **■** verspreiding ervan.

Investerings door lidstaten in een opendata-aanpak, zoals investeringen in de ontwikkeling en uitrol van bepaalde standaarden, worden afgewogen tegen de potentiële voordelen van opneming in de lijst.

Die uitvoeringshandelingen worden volgens de in artikel 16, lid 2, bedoelde onderzoeksprocedure vastgesteld.

2. De vaststelling van *specifieke hoogwaardige datasets op grond van lid 1 gebeurt* op basis van de beoordeling van hun potentieel om:
- a) *belangrijke* sociaal-economische *of ecologische* baten en innovatieve diensten te genereren;
 - b) een groot aantal gebruikers, *met name kleine en middelgrote ondernemingen*, ten goede te komen;
 - c) bij te dragen aan het genereren van inkomsten; en
 - d) gecombineerd te worden met andere datasets.

■

De Commissie gaat met het oog op de vaststelling van dergelijke specifieke hoogwaardige datasets over tot passende raadplegingen, onder meer op deskundigenniveau, verricht zij een effectbeoordeling en zorgt zij voor complementariteit met bestaande rechtshandelingen, zoals Richtlijn 2010/40/EU, wat het hergebruik van documenten betreft . Die effectbeoordeling omvat een kosten-batenanalyse en een analyse om na te gaan of het kosteloos aanbieden van hoogwaardige datasets door openbare lichamen die verplicht zijn inkomsten te genereren om een aanzienlijk deel van de kosten voor de uitoefening van hun openbare taken te dekken, een belangrijk effect zou hebben op de begroting van die lichamen. Met betrekking tot hoogwaardige datasets van overheidsondernemingen wordt in de effectbeoordeling bijzondere aandacht besteed aan de rol van overheidsondernemingen in een concurrerend economisch klimaat.

3. *Bij wijze van uitzondering wordt in de in lid 1 bedoelde uitvoeringshandelingen bepaald dat de kosteloze beschikbaarstelling van hoogwaardige datasets niet geldt voor specifieke hoogwaardige datasets die in het bezit zijn van overheidsondernemingen indien dat tot concurrentievervalsing in de relevante markten zou leiden.*

4. *De vereiste om hoogwaardige datasets kosteloos beschikbaar te stellen op grond van lid 1, tweede alinea, onder a), geldt niet voor bibliotheken (met inbegrip van universiteitsbibliotheken), musea en archieven.*
5. *Indien de kosteloze beschikbaarstelling van hoogwaardige datasets door openbare lichamen die verplicht zijn inkomsten te genereren om een aanzienlijk deel van de kosten voor de uitoefening van hun openbare taken te dekken, een belangrijk effect zou hebben op de begroting van de betrokken lichamen, mogen de lidstaten die lichamen vrijstellen van de vereiste om die hoogwaardige datasets kosteloos beschikbaar te stellen voor een maximale duur van twee jaar na de inwerkingtreding van de relevante uitvoeringshandeling die overeenkomstig lid 1 is vastgesteld.*

HOOFDSTUK VI

SLOTBEPALINGEN

Artikel 15

Uitoefening van de bevoegdheidsdelegatie

1. De bevoegdheid om gedelegeerde handelingen vast te stellen, wordt aan de Commissie toegekend onder de in dit artikel neergelegde voorwaarden.
2. De in artikel 13, lid 2, bedoelde bevoegdheid om gedelegeerde handelingen vast te stellen, wordt aan de Commissie toegekend voor een termijn van vijf jaar met ingang van ... [de datum van inwerkingtreding van deze richtlijn]. De Commissie stelt uiterlijk negen maanden vóór het einde van de termijn van vijf jaar een verslag op over de bevoegdheidsdelegatie. De bevoegdheidsdelegatie wordt stilzwijgend met termijnen van dezelfde duur verlengd, tenzij het Europees Parlement of de Raad zich uiterlijk drie maanden voor het einde van elke termijn tegen deze verlenging verzet.
3. Het Europees Parlement of de Raad kan de in artikel 13, lid 2, bedoelde bevoegdheidsdelegatie te allen tijde intrekken. Het besluit tot intrekking beëindigt de delegatie van de in dat besluit genoemde bevoegdheid. Het wordt van kracht op de dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie* of op een daarin genoemde latere datum. Het laat de geldigheid van de reeds van kracht zijnde gedelegeerde handelingen onverlet.

4. Vóór de vaststelling van een gedelegeerde handeling raadpleegt de Commissie de door elke lidstaat aangewezen deskundigen overeenkomstig de beginselen die zijn neergelegd in het Interinstitutioneel Akkoord van 13 april 2016 over beter wetgeven.
5. Zodra de Commissie een gedelegeerde handeling heeft vastgesteld, doet zij daarvan gelijktijdig kennisgeving aan het Europees Parlement en de Raad.
6. Een op grond van artikel 13, lid 2, vastgestelde gedelegeerde handeling treedt alleen in werking indien het Europees Parlement noch de Raad daartegen binnen een termijn van **drie** maanden na de kennisgeving van de handeling aan het Europees Parlement en aan de Raad bezwaar heeft gemaakt, of indien zowel het Europees Parlement als de Raad voor het verstrijken van die termijn de Commissie hebben medegedeeld dat zij daartegen geen bezwaar zullen maken. Die termijn wordt op initiatief van het Europees Parlement of de Raad met **drie** maanden verlengd.

Artikel 16

Comitéprocedure

1. ***De Commissie wordt bijgestaan door een comité inzake open data en het hergebruik van overheidsinformatie. Dat comité is een comité in de zin van Verordening (EU) nr. 182/2011.***
2. ***Wanneer naar dit lid wordt verwezen, is artikel 5 van Verordening (EU) nr. 182/2011 van toepassing.***

Artikel 17

Omzetting

1. De lidstaten doen de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking treden om **uiterlijk op ... [twee jaar na de datum van inwerkingtreding van deze richtlijn]** aan deze **richtlijn** te voldoen. Zij ■ delen de Commissie de tekst van die bepalingen onverwijld mede.

Wanneer de lidstaten die bepalingen aannemen, wordt in die bepalingen zelf of bij de officiële bekendmaking ervan naar deze richtlijn verwezen. In de bepalingen wordt tevens vermeld dat verwijzingen in bestaande wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen naar de bij deze richtlijn ingetrokken richtlijn gelden als verwijzingen naar de onderhavige richtlijn. De regels voor de verwijzing en de formulering van die vermelding worden vastgesteld door de lidstaten.

2. De lidstaten delen de Commissie de tekst van de belangrijkste bepalingen van intern recht mede die zij op het onder deze richtlijn vallende gebied vaststellen.

Artikel 18

Evaluatie door de Commissie

1. Ten vroegste op ... [zes jaar na de datum van inwerkingtreding van deze richtlijn] evalueert **de** Commissie de toepassing van deze richtlijn en dient zij een verslag met de belangrijkste resultaten van die evaluatie in bij het Europees Parlement en bij de Raad, alsook bij het Europees Economisch en Sociaal Comité. ■

De lidstaten verstrekken de Commissie de nodige informatie voor het opstellen van dat verslag.

2. De evaluatie heeft met name betrekking op het toepassingsgebied en *het sociale en economische* effect van de richtlijn, met inbegrip van:

- a) de mate waarin het hergebruik van overheidsdocumenten waarop de richtlijn van toepassing is, is toegenomen, *met name door kleine en middelgrote ondernemingen*;
- b) *het effect van de hoogwaardige datasets*;
- c) de gevolgen van de toegepaste tarifieringsbeginselen, het hergebruik van officiële teksten van wetgevende en administratieve aard;
- d) het hergebruik van documenten van andere entiteiten dan openbare lichamen;
- e) *de beschikbaarheid en het gebruik van API's*;
- f) de interactie tussen gegevensbescherming en mogelijkheden tot hergebruik;
- g) de verdere mogelijkheden om de goede werking van de interne markt te bevorderen, en *ter ondersteuning* van de *economische* ontwikkelingen *de ontwikkeling van de arbeidsmarkt* ■ .

Artikel 19

Intrekking

Richtlijn 2003/98/EG, als gewijzigd door de in deel A van bijlage II genoemde richtlijn, wordt ingetrokken met ingang van ... [twee jaar na de datum van inwerkingtreding van deze richtlijn], onverminderd de verplichtingen van de lidstaten met betrekking tot de termijnen voor de omzetting in nationale wetgeving en de datums van toepassing van de in deel B van bijlage II genoemde richtlijnen.

Verwijzingen naar de ingetrokken richtlijn gelden als verwijzingen naar de onderhavige richtlijn en worden gelezen volgens de concordantietabel in bijlage III.

Artikel 20

Inwerkingtreding

Deze richtlijn treedt in werking op de twintigste dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Artikel 21

Adressaten

Deze richtlijn is gericht tot de lidstaten.

Gedaan te ...,

Voor het Europees Parlement

De voorzitter

Voor de Raad

De voorzitter

BIJLAGE I

Lijst van thematische categorieën van hoogwaardige datasets als bedoeld in artikel 13, lid 1

1. *Geospatiale data*
2. *Aardobservatie en milieu*
3. *Meteorologische data*
4. *Statistiek*
5. *Bedrijven en eigendom van bedrijven*
6. *Mobiliteit*

BIJLAGE II

Deel A

Ingetrokken Richtlijn
met de wijziging ervan
(bedoeld in artikel 19)

Richtlijn 2003/98/EG van het Europees Parlement en de Raad (PB L 345 van 31.12.2003, blz. 90)	
Richtlijn 2013/37/EU van het Europees Parlement en de Raad (PB L 175 van 27.6.2013, blz. 1)	

Deel B

Termijnen voor omzetting in nationaal recht en toepassingsdatums

(als bedoeld in artikel 19)

Richtlijn	Termijn voor omzetting	Toepassingsdatum
2003/98/EG	1 juli 2005	1 juli 2005
2013/37/EU	18 juli 2015	18 juli 2015

BIJLAGE III

CONCORDANTIETABEL

Richtlijn 2003/98/EG	Deze richtlijn
Artikel 1, lid 1	Artikel 1, lid 1, inleidende formule
—	Artikel 1, lid 1, punt a)
—	Artikel 1, lid 1, punt b)
—	Artikel 1, lid 1, punt c)
Artikel 1, lid 2, inleidende formule	Artikel 1, lid 2, inleidende formule
Artikel 1, lid 2, punt a)	Artikel 1, lid 2, punt a)
—	Artikel 1, lid 2, punt b)
Artikel 1, lid 2, punt b)	Artikel 1, lid 2, punt c)
Artikel 1, lid 2, punt c)	Artikel 1, lid 2, punt d)
—	Artikel 1, lid 2, punt e)
Artikel 1, lid 2, punt c bis)	Artikel 1, lid 2, punt f)
Artikel 1, lid 2, punt c ter)	Artikel 1, lid 2, punt g)
Artikel 1, lid 2, punt c quater)	Artikel 1, lid 2, punt h)
Artikel 1, lid 2, punt d)	Artikel 1, lid 2, punt i)
Artikel 1, lid 2, punt e)	Artikel 1, lid 2, punt l)
Artikel 1, lid 2, punt f)	Artikel 1, lid 2, punt j)
—	Artikel 1, lid 2, punt k)

Artikel 1, lid 3	Artikel 1, lid 3
Artikel 1, lid 4	Artikel 1, lid 4
Artikel 1, lid 5	Artikel 1, lid 5
—	Artikel 1, lid 6
—	Artikel 1, lid 7
Artikel 2, inleidende formule	Artikel 2, inleidende formule
Artikel 2, punt 1	Artikel 2, punt 1
Artikel 2, punt 2	Artikel 2, punt 2
—	Artikel 2, punt 3
—	Artikel 2, punt 5
Artikel 2, punt 3	Artikel 2, punt 6
—	Artikel 2, punt 7
—	Artikel 2, punt 8
—	Artikel 2, punt 9
—	Artikel 2, punt 10
Artikel 2, punt 4	Artikel 2, punt 11
Artikel 2, punt 5	Artikel 2, punt 12
Artikel 2, punt 6	Artikel 2, punt 13
Artikel 2, punt 7	Artikel 2, punt 14
Artikel 2, punt 8	Artikel 2, punt 15
Artikel 2, punt 9	Artikel 2, punt 4
—	Artikel 2, punt 16

—	Artikel 2, punt 17
Artikel 3	Artikel 3
Artikel 4, lid 1	Artikel 4, lid 1
Artikel 4, lid 2	Artikel 4, lid 2
Artikel 4, lid 3	Artikel 4, lid 3
Artikel 4, lid 4	Artikel 4, lid 4
	Artikel 4, lid 5
Artikel 4, lid 5	Artikel 4, lid 6, inleidende formule
—	Artikel 4, lid 6, punt b)
—	Artikel 4, lid 6, punt a)
Artikel 5, lid 1	Artikel 5, lid 1
—	Artikel 5, lid 2
Artikel 5, lid 2	Artikel 5, lid 3
Artikel 5, lid 3	Artikel 5, lid 4
—	Artikel 5, lid 5
—	Artikel 5, lid 6
—	Artikel 5, lid 7
—	Artikel 5, lid 8
—	Artikel 6, lid 1, eerste alinea
Artikel 6, lid 1	Artikel 6, lid 1, tweede alinea
Artikel 6, lid 2, inleidende formule	Artikel 6, lid 2, inleidende formule

Artikel 6, lid 2, punt a)	Artikel 6, lid 2, punt a)
Artikel 6, lid 2, punt b)	—
Artikel 6, lid 2, punt c)	Artikel 6, lid 2, punt b)
—	Artikel 6, lid 2, punt c)
—	Artikel 6, lid 3
Artikel 6, lid 3	Artikel 6, lid 4
Artikel 6, lid 4	Artikel 6, lid 5
—	Artikel 6, lid 6
Artikel 7, lid 1	Artikel 7, lid 1
Artikel 7, lid 2	Artikel 7, lid 2
Artikel 7, lid 3	—
Artikel 7, lid 4	Artikel 7, lid 3
Artikel 8	Artikel 8
Artikel 9	Artikel 9, lid 1
—	Artikel 9, lid 2
—	Artikel 10, lid 1
—	Artikel 10, lid 2
Artikel 10	Artikel 11
Artikel 11, lid 1	Artikel 12, lid 1
Artikel 11, lid 2	Artikel 12, lid 2
Artikel 11, lid 2 bis	Artikel 12, lid 3

–	Artikel 12, lid 4
Artikel 11, lid 3	–
Artikel 11, lid 4	Artikel 12, lid 5
–	Artikel 13
–	Artikel 14
	Artikel 15
	Artikel 16
Artikel 12	Artikel 17, lid 1
–	Artikel 17, lid 2
Artikel 13, lid 1	Artikel 18, lid 1
Artikel 13, lid 2	–
Artikel 13, lid 3	Artikel 18, lid 2, inleidende formule
–	Article 18, lid 2, punt a)
–	Article 18, lid 2, punt c)
–	Article 18, lid 2, punt f)
–	Article 18, lid 2, punt g)
–	Article 18, lid 2, punt b)
–	Article 18, lid 2, punt d)
–	Article 18, lid 2, punt e)
–	Artikel 19
Artikel 14	Artikel 20

Artikel 15

Artikel 21

–

Bijlage I

–

Bijlage II

–

Bijlage III